

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Diplomová práce byla napsána na téma: „Projekt strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí“. Cílem diplomové práce bylo provedení atraktivity mikroregionu Luhačovské Zálesí a nastínění možností jeho rozvoje jako součásti Zlínského kraje, Moravy, České republiky a v neposlední řadě Evropské unie.

V úvodu jsem uvedla užitečnost a potřebnost diplomové práce pro rozvoj mikroregionu. Vytvořený projekt se opírá o analýzy situace v ČR, Zlínského kraje a samotného mikroregionu Luhačovské Zálesí. Základním informačním zdrojem pro vypracování diplomové práce je odborná literatura, časopisy a internetové zdroje.

Abstrakt ve světovém jazyce

The topic of this dissertation is: The Project of strategic development of the Microregion Luhacovske Zalesi. The purpose of the dissertation was to increase the interest in the Microregion Luhacovske Zalesi and outline the possibility of development of the Zlin region, Moravia, Czech Republic and not least European Union.

The value and contribution of the dissertation for the development of the microregion is stated in the introduction of this work. This project is based on analyses of situation in Czech Republic, Zlin region and the Microregion Luhacovske Zalesi. The Fundamentals informative sources for my dissertation were scientific literature, periodicals and internet.

Děkuji Doc. Ing. Josefu Kubíkovi, CSc. za odborné vedení, cenné rady a připomínky ke zpracování diplomové práce.

Prohlašuji, že jsem na celé diplomové práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

Ve Zlíně, 05. 05. 2005

.....

Bc. Jana Vrbová

OBSAH

OBSAH	5
ÚVOD.....	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	10
1 ZÁKLADNÍ POJMY Z REGIONALISTIKY	11
1.1 REGION	11
1.2 REGIONALIZACE	11
1.3 PŘÍSTUPY K BUDOUCNOSTI.....	11
1.4 PROGNOZOVÁNÍ A JEHO POTŘEBA.....	13
1.5 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ.....	14
2 ZÁKLADNÍ TEROIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	16
2.1 KLASIFIKACE TEORIÍ REGIONÁLNÍHO VÝVOJE	16
2.2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA JEDNOTLIVÝCH VÝZNAMNÝCH POLITIK REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	18
2.2.1 Teorie regionálního rozvoje založené na abstraktním modelovém přístupu.....	18
2.2.2 Teorie regionálního rozvoje, založené na teoriích růstu keynesiánského typu a na mobilitě výrobních faktorů.....	19
2.2.3 Polarizační teorie regionálního vývoje	20
3 HLAVNÍ PŘEHLED MODELŮ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	22
3.1 METODA SWOT.....	22
3.1.1 Analýza komparativních výhod	22
3.1.2 Pozitivní vize budoucnosti regionu	23
3.1.3 Informační systém pro metodu SWOT	23
3.1.4 Úloha regionálního managementu při aplikaci metody SWOT	24
3.2 GRAVITAČNÍ MODEL Y	24
3.3 SCHADE - MODEL	26
3.4 KONCEPCE PROFILU KOMBINOVANÉ S MODELEM SCHADE	27
3.5 GIER SCHŮV MODEL ZRUŠENÍ CELNÍ BARIÉRY	28
3.6 SOLL - MODEL, IST - MODEL, WILL – MODEL	29
3.7 DIFÚZNÍ IMITAČNĚ - INOVAČNÍ MODEL.....	29
4 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	31
II. PRAKTICKÁ ČÁST	33
5 ANALYTICKÁ ČÁST	34
5.1 MIKROREGION LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ.....	34
5.1.1 Charakteristika mikroregionu Luhačovské Zálesí	35
5.1.2 Geografické podmínky	36
5.1.3 Historie, kultura a etnografie	37

5.1.4	Obyvatelstvo	39
5.1.5	Vybavenost mikroregion	42
5.1.6	Hospodářství a nezaměstnanost	45
5.1.7	Lidské zdroje	52
5.1.8	Zdravotnictví	55
5.1.9	Doprava	56
5.1.10	Cestovní ruch	57
5.2	SWOT ANALÝZA	62
5.2.1	Silné stránky	62
5.2.2	Slabé stránky	64
5.2.3	Příležitosti	65
5.2.4	Ohrožení	66
5.3	SHRNUTÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI	67
6	PROJEKTOVÁ ČÁST	68
6.1	VARIANTY STRATEGICKÉHO CHOVÁNÍ	69
6.1.1	Přístup SO – využití silných stránek a příležitostí plynoucích z okolí	69
6.1.2	Přístup WO – snaha o eliminaci slabých stránek za pomoci příležitostí z okolí	69
6.1.3	Přístup ST – snaha o využití silných stránek k eliminaci hrozeb	70
6.1.4	Přístup WT – snaha o eliminaci slabých stránek a o eliminaci hrozeb	70
6.2	NÁVRHY PRIORIT ROZVOJE MIKROREGIONU	71
6.2.1	Prioritní osa č. 1: „Ekonomický rozvoj“	71
6.2.2	Prioritní osa č. 2 „Lázeňství a cestovní ruch“	75
6.2.3	Prioritní osa č. 3: „Rozvoj lidských zdrojů“	78
6.2.4	Prioritní osa č. 4 „Životní prostředí“	82
6.2.5	Prioritní osa č. 5 „Dopravní infrastruktura“	85
6.2.6	Prioritní osa č. 6 „Rozvoj vesnic“	88
6.3	PROJEKT PRO ROZVOJ MIKROREGIONU LUHAČOVSKÉ ZÁLESÍ	91
6.3.1	Identifikace projektu	91
6.3.2	Stručný obsah projektu	91
6.3.3	Místo realizace	92
6.3.4	Zdůvodnění potřeby projektu	92
6.3.5	Cíl projektu	93
6.3.6	Cílové skupiny	93
6.3.7	Přínos projektu	93
6.3.8	Udržitelnost	94
6.3.9	Rizika	94
6.3.10	Popis realizace projektu	94
6.3.11	Složení realizačního týmu	96
6.4	SHRNUTÍ PROJEKTOVÉ ČÁSTI	96
	ZÁVĚR	98
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	101
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	103
	SEZNAM OBRÁZKŮ	104
	SEZNAM TABULEK	105

SEZNAM PŘÍLOH.....106

ÚVOD

Problematika regionálního vývoje a rozvoje se poněkud opožděně, ale přece jen začíná dostávat do popředí zájmu politiků i odborníků různých profesí také v České republice. Zatímco v zemích západní Evropy i v některých zemích východní Evropy (zejména v Polsku a Maďarsku) má regionální výzkum i regionální politika velkou tradici, v naší zemi tomu tak zatím ještě není. Do určité míry se jedná o přirozený stav způsobený relativně malou rozlohou České republiky a relativně malými meziregionálními rozdíly na začátku transformačního období i v průběhu prvních několika let transformace, tj. v letech 1990 – 1999.

V současnosti se aktuálnost studia regionálních problémů a jejich řešení výrazně zvyšuje, a to jak z vnitřních, tak i z vnějších příčin.

Z vnitřních příčin, které stimulují zájem o regionální problematiku, uvádím především rychlý nárůst nezaměstnanosti (zejména od poloviny roku 1998 do začátku roku 1999) doprovázený velmi výrazným růstem rozdílů v počtu nezaměstnaných mezi regiony. Existuje proto nemalá poptávka ze strany různých subjektů regionálního rozvoje (města a obce, regionální rozvojové agentury apod.) po zpracování strategií regionálního rozvoje, které jsou pořizovány buď z důvodu potřeby koordinace rozvoje obce či regionu, nebo také jako základní podmínka pro získání prostředků z různých zdrojů či fondů.

Z vnějších faktorů podporujících zájem o regionální problematiku se jedná především o členství ČR v EU, kde je regionálnímu výzkumu i regionální politice věnována značná pozornost. Na tuto oblast jsou také zaměřeny nemalé finanční zdroje.

Předložená diplomová práce začíná stručnou charakteristikou teorie regionálního vývoje, jehož znalost je základem pro přípravu či zpracování lokálních a regionálních strategií. Tyto teorie představují více či méně ucelený systém hodnocení základních faktorů, subjektů a mechanismů regionálního vývoje. Jejich soubor je nejen poměrně četný, ale také koncepčně hybridní, takže výchozí principy těchto teorií jsou často protikladné. Cílem první kapitoly je pokus o zachycení proměn, kterým při vytváření teorií regionálního vývoje prošlo pojetí regionálního rozvoje.

Ve druhé části diplomové práce jsem se zaměřila na analýzu mikroregionu Luhačovské Zálesí. V této kapitole se jedná o přiblížení současného stavu mikroregionu a zhodnocení jeho úrovně pomocí ukazatelů nezaměstnanosti, hospodaření, úrovně dopravy, možností cestovního ruchu a pomocí analýzy SWOT zhodnocení slabých a silných stránek či příležitostí a hrozeb mikroregionu.

Úkolem třetí části diplomové práce je zajistit potřebnost projektu a očekávané přínosy, které budou zpracovány na základě druhé kapitoly. Konečným cílem je vypracovat a navrhnout strategii na základě zpracovaných přístupů a prioritních os mikroregionu Luhačovského Zálesí.

Základním informačním zdrojem pro vypracování diplomové práce je odborná literatura, časopisy, internetové zdroje, konzultace s vedoucím mé diplomové práce Doc. Ing. Josefem Kubíkem, CSc..

Cíl diplomové práce je možno spatřovat hlavně v uspořádání a dokumentaci získaných poznatků. Tyto poznatky se mohou stát následně určitým zdrojem a podnětem pro analýzy spojené s dalším výzkumem. Zjištěné informace mohou být poskytnuty lokálním institucím, jako jsou školy a místní samosprávy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY Z REGIONALISTIKY

1.1 Region

Pojem region, popř. rajon je používán již dlouho v různých odborných pracích a v různém smyslu slova. Nejobecnější geografickou definicí regionu je, že jde o “komplex vznikající regionální diferenciací krajinné sféry”. Geografie v 18. a 19. století rozlišila region přirozený (vytvořený na základě vlastností povrchu Země) a region umělý (jehož hranice vytvořil člověk – politické a jiné). [13]

V praxi jsou používána jednoduchá označení různých řádů regionů – mikroregiony, meziregiony a makroregiony. Pojem subregion je používán k vyjádření hierarchické podřízenosti.

1.2 Regionalizace

„Regionalizací se rozumí činnost směřující k vymezení regionů. Každé takové vymezení je pouze subjektivní teoretickou koncepcí, reálně tedy regiony neexistují. Vymezení geografických regionů je prováděno na základě dvou hledisek – objektivního (tzn. pevnosti vazeb mezi složkami regionů) a subjektivního (tzn. na základě úkolů výzkumu). Úkolem regionalizace je určit typické rysy, procesy, způsoby vývoje a vazby tak, aby byly ukázány charakteristické rysy regionu.“ [13]

1.3 Přístupy k budoucnosti

Od chvíle, kdy člověk odlišil budoucnost a přítomnost, vznikla na různých stupních historického vývoje celá řada přístupů k budoucnosti, které dodnes ovlivňují tvorbu prognóz a předpovědí. Rozeznáváme následující typy přístupů k budoucnosti:

- **agnostický přístup** zásadně předpokládá pravděpodobnost existence "nějaké jiné budoucnosti", avšak nevěří v možnost vytvořit si o ní jakýkoli spolehlivý obraz
- **prezentistický přístup** ztotožňuje budoucnost s přítomností. V tomto případě není budoucnost podstatná
- **nihilistický přístup** - jde o víru, že lidstvo a Země jsou odsouzeny k zániku

- **náboženský přístup** - budoucnost je předurčena nadpozemskými silami. Náboženské koncepty budoucnosti určují vývoj událostí jako nezávislý na vůli člověka
- **utopický přístup** vytváří jakékoli optimistické obrazy budoucích bezrozporných idylických světů. Jeho nevědeckost spočívá především v neznalosti prostředků a společenských změn nutných k přechodu od přítomnosti k žádoucí budoucnosti
- **fantaskní přístup** je většinou umělecké znázornění budoucnosti, např. v pohádkách, folklóru, malířství, hudbě
- **intuitivní přístup** je založena na základě dříve získaných zkušeností uložených v podvědomí a umožňujících více nebo méně pravděpodobné předpovědi
- **dystopický přístup** je protipólem utopického přístupu, vytváří pesimistické, nežádoucí a odstrašující utopie
- **filosofický přístup** chápe budoucnost jako další vývojové období přírody a společnosti, probíhající podle známých zákonitostí a pravidel
- **prognostický přístup** předpokládá systematické zkoumání pravděpodobného vývoje procesů a jevů na základě již známých konkrétních pravidelností přírodního a společenského vývoje
- **plánovací, programovací, projekční a rozhodovací přístupy** - aktivně působí na budoucnost prostřednictvím plánování, řízení, usměrňování apod.
- **vědeckofantastický přístup** vyjadřuje budoucnost pomocí literárních, malířských a jiných uměleckých forem [12]

V současném světě stoupá potřeba vědeckého předvídání jevů do vzdálenější budoucnosti. Je to dáno například tím, že

⇒ rostou potřeby a zájmy člověka

⇒ věda a technika se rozvíjejí stále rychleji

⇒ podstatně se mění životní podmínky člověka

⇒ pokračuje nežádoucí vyčerpávání přírody a přírodních zdrojů

⇒ vzrostl počet možných způsobů řešení vznikajících problémů

1.4 Prognózování a jeho potřeba

Prognózování je vysoce potřebné zejména v takových sférách lidské společnosti, které se zabývají jevy dlouhodobého dosahu, resp. dlouhodobé životnosti a jevy a procesy, u nichž vstupuje do souvislosti řada různých faktorů. Typickým příkladem je právě řešení rozvoje území, kdy realizovaná rozhodnutí např. ve sféře bytové výstavby, dopravní infrastruktury apod. mají vliv na život budoucích generací. [12]

Sestavování prognóz je potřebné zejména tehdy,

- pokud je nutné zodpovědně rozhodnout mezi některými rozdílnými řešeními (neurčitost stávajících skutečností do budoucnosti)
- pokud nesprávné rozhodnutí může mít vážné následky v budoucnosti
- pokud následky současných rozhodnutí lze v budoucnosti obtížně korigovat (např. bytová výstavba)
- aby preventivně varovaly před nežádoucím nebo riskantním vývojem, resp. předvídaly, co by se mohlo stát, kdyby se nezvolilo jiné řešení

„Obecnou funkcí prognózy je poznávání dosud nedostatečně popsanych nebo ve společenské praxi neosvojených souvislostí objektivní reality, jejich tendencí nebo očekávaných změn. K novým poznatkům o budoucnosti, nebo k prohloubení či syntetizování dosavadních znalostí dochází prognózování kombinováním existujících teoretických i empirických znalostí a zevšeobecňováním zákonitostí vývoje. Poznávání se projevuje především v prohlubování struktury předmětu prognózy, zejména na pravděpodobnost jeho realizace.“ [12]

1.5 Územní plánování

Území $\Rightarrow$ část zemského povrchu $\Rightarrow$ terén $\Rightarrow$ plochy pro činnost, stavby. Podle velikosti můžeme rozlišit zemský povrch, území kontinentů, regionů, sídelních prostorů, sídel, zón, až jednotlivých parcel. Území je neobnovitelný zdroj.

Plánování $\Rightarrow$ cílevědomá činnost s následujícím postupem: stanovení cílů $\Rightarrow$ analýza současného stavu $\Rightarrow$ prostředky, koncepce postupu $\Rightarrow$ uskutečnění $\Rightarrow$ poznatky z plánovacího procesu

Územní plánování

Cílem územního plánování je dosáhnout optimálního využití území, a to z hlediska komunity, která je užívá nebo kterou užívání území ovlivní a dlouhodobých efektů.

Faktory ovlivňující zhodnocení území:

- dostupnost (dosažitelnost pro osoby a zboží, dosažitelnost infrastruktury)
- kvalita prostředí (bezkonfliktnost, prostředí, hygiena, estetické, kulturní a sociální kvality)

Územní plánování jako činnost

O územně plánovací činnosti lze hovořit prakticky od doby, kdy se člověk začal zabývat obhospodařováním půdy. Už člověk zemědělec zůstával na určitém místě a postupně organizoval funkční využití svého sídelního prostoru, tj. začal plánovat své sídlo a území. Tyto procesy probíhaly souběžně v mnoha časových a prostorových rovinách. [12]

Funkční využití území

„Ovlivňuje řada faktorů, které můžeme rozdělit do následujících skupin:

- *polohové vlivy* (geografická dostupnost, dostupnost zdrojů, prostorové vazby na další funkční plochy), ovlivňující celkovou atraktivitu plochy či území a stupeň vybavenosti infrastrukturami (technická, dopravní, občanská)

- *sociální a ekonomické vlivy* (ekonomický profil, stupeň rozvoje a prosperita širšího území, kvalifikace a vzdělanost obyvatelstva, daňová politika státu a obce)
- *plánovací vlivy* (veřejný zájem, vyjádřený regulativy územního plánu nebo územním rozhodnutím)“ [12]

2 ZÁKLADNÍ TEROIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

2.1 Klasifikace teorií regionálního vývoje

Teorie regionálního vývoje lze klasifikovat mnoha způsoby v závislosti na přijetí různých kritérií, tradičně jsou však děleny do dvou velkých skupin:

Do první skupiny bývají zařazovány teorie regionální rovnováhy (tzv. konvergenční teorie) tvrdící, že přirozenou základní tendencí regionálního vývoje je vyrovnávání rozdílů mezi regiony. Druhou skupinu pak tvoří teorie regionální nerovnováhy (tzv. divergenční teorie), jejichž zastánci jsou přesvědčeni, že v průběhu vývoje dochází spíše k dalšímu zvětšování meziregionálních rozdílů. Základní rozdíl mezi oběmi skupinami spočívá v tom, zda jejich autoři přikládají větší význam mechanismům a procesům vedoucím k nivelizaci nebo naopak, za významnější považují procesy a mechanismy diferenciační (kumulativní, selektivní, koncentrační apod.).

„Existují také "epizodické" teorie regionálního vývoje, které jsou založeny na přesvědčení o více-méně pravidelném střídání (relativní) prosperity a úpadku v jednotlivých regionech. Dělení teorií na konvergenční a divergenční je dále zproblematicizováno nejednoznačnou definicí a velmi odlišným chápáním časového horizontu, ve kterém by mělo ke konvergenci či divergenci docházet. Konvergenční teorie pracují v zásadě s daleko delšími časovými horizonty než teorie divergenční.

Jiné dělení teorií regionálního vývoje nabízí např. Markusen, a to na základě jejich epistemologie na induktivní a deduktivní a na teorie zdůrazňující stranu poptávky versus stranu nabídky.

Přestože je dělení regionálních teorií na konvergenční a divergenční velmi hrubé je třeba přiznat, že je do jisté míry dělením základním. Přitom názor na otázku, zda je základní tendencí regionálního vývoje tendence k rovnováze či naopak k nerovnováze, prošel v průběhu 20. století nemalými proměnami, a to i v návaznosti na daleko širší a obecnější diskuse o roli státu a státních intervencích v ekonomice a ve společnosti vůbec. Na názoru na tyto principiální otázky závisela i koncepce regionální politiky v jednotlivých obdobích. Schéma vývoje názorů na roli státu v ekonomice a ve společnosti a hlavní implikace pro teorie regionálního vývoje i pro koncepci regionální politiky je uvedeno spolu s přibližným časovým vymezením v tabulce tab. 1.“ [12]

Tab. 1. Hlavní vývojové etapy regionálního rozvoje a regionální politiky

obecný přístup	teorie regionálního vývoje	regionální politika
neoklasický (1920-1940)	Teorie regionální rovnováhy (zejména tzv. neoklasické modely)	základní koncept - "dělníci za práci", používány - nástroje zvyšující mobilitu pracovních sil
keynesiánský (1950-1975)	Teorie regionální nerovnováhy (např. teorie kumulativních příčin, teorie pólů růstu)	„práce za dělníky", nástroje podporující příliv investic ze soukromého i veřejného sektoru do problémových regionů (investiční dotace, relokační institucí)
neomarxistický (1970 - 1985)	Teorie regionální nerovnováhy (např. teorie prostorových dělb práce)	návrhy na opatření neomarxisté neformulovali (v soc. zemích byla reg. politika velmi účinná, ale za cenu ztráty vnější konkurenceschopnosti)
neokonzervativní (1975 -)	Teorie regionální nerovnováhy (např. nová teorie růstu, teorie závislosti na zvolené cestě)	„podpora lokální iniciativy", podpora malých a středních firem, decentralizace kompetencí, deregulační opatření
neinstitucionální (1980 -)	nerovnováhy (např. teorie průmyslového okruhu, teorie učících se regionů)	„spolupráce a inovace", podpora malých a stř. firem, šíření inovací, <i>networking</i> , gradualistická proměna místních institucí, založená na učení

Zdroj: [1, s. 14]

Je nutno předeslat, že výše prezentovaný přehled teorií není (a vzhledem k jejich různým modifikacím ani nemůže být) úplný, ale přesto obsahuje všechny základní a nejčastěji používané či diskutované teorie regionálního vývoje.

2.2 Teoretická východiska jednotlivých významných politik regionálního rozvoje

„Původně byla regionální politika většiny evropských zemí motivována převážně sociálními důvody. Teprve koncem 50. a začátkem 60. let nabyla na významu ekonomická hlediska, především hledisko růstu a rozvoje. Začal bouřlivý rozvoj prostorových teorií ve všech vyspělých kapitalistických zemích (postupně Německo, USA, Francie, Belgie, V. Británie, Itálie, Polsko).

Při značné generalizaci lze vytyčit tři hlavní směry v prostorových teoriích:

- směr abstraktních, čistě ekonomických modelů a schémat, rozvíjející původní teoretické principy A. Löscheho, a to v souladu s nejnovějšími vývojovými tendencemi současné tržní ekonomiky
- směr konkrétních historicko ekonomických analýz a moderních teorií růstu. Jde převážně o francouzské a belgické teoretiky regionální ekonomiky s čelním představitelem F. Perrouxem
- směr spojující oba předešlé, kladoucí důraz na vědeckotechnický rozvoj jako hlavní růstový faktor (high - tech, invence, inovace, moderní technologie). Tento směr se teprve konstituuje.“ [12]

2.2.1 Teorie regionálního rozvoje založené na abstraktním modelovém přístupu

Hlavním představitelem těchto teorií je Walter Isard, který vidí všechno ekonomické dění v prostorové dimenzi a ukazuje, že výroba a její rozmístění v prostoru jsou od sebe neoddělitelné. Pomocí specifických metodologických nástrojů - tzv. dopravního vstupu a substitučního přístupu (substituce dopravních vstupů na jedné straně za vstupy pracovních sil na straně druhé) spojil Isard teorii lokalizace s teorií výroby.

K metodám a technikám tohoto směru analýzy regionálního rozvoje patří například *strukturální analýzy, metoda průmyslového komplexu, lineární programování*, apod.

2.2.2 Teorie regionálního rozvoje, založené na teoriích růstu keynesiánského typu a na mobilitě výrobních faktorů

Teorie regionálního rozvoje jsou založené na teoriích růstu a vycházejí z předpokladu, že ekonomické problémy jsou nedokonalé již svým vytyčením, jestliže se s nimi nezachází jako s problémy rozvoje a růstu. Kdyby v regionech existovala rovnováha, růst by se zastavil. Ve skutečnosti je region vyvíjejícím se systémem, a proto je ho třeba chápat dynamicky. Teoretických východisek a přístupů, vycházejících z teorií růstu, je více, například:

- *Sektorová teorie růstu ekonomické báze regionu.* Podle této teorie je ekonomická báze regionu tvořena třemi sektory (primární sektor - prvovýroba, sekundární sektor - zpracovatelská odvětví, terciární sektor - služby). Růst ekonomické báze regionu pak probíhá ve stádiích od primárního sektoru k sekundárnímu, spojenému s přesunem pracovních sil z priméru do sekundéru. Třetí stadium charakterizuje rychlý růst terciéru (služeb). Nejnovější fází představuje růst kvartéru (vědy a techniky). S tím je spojena hluboká konverze průmyslových struktur priméru a sekundéru.
- *Teorie exportní základny.* Je v jistém smyslu modifikací teorie sektorové s tím rozdílem, že se exportním odvětvím přisuzuje úloha hnacích odvětví. Ostatní odvětví v regionu se exportním odvětvím přizpůsobují, zabezpečují jejich činnost. Exportem se přitom rozumí vše, co se vyváží za hranice regionálního trhu (především do zahraničí). Teorie exportní báze tedy zakládá rozvoj regionu na programu vývozu.
- *Harrod-Domarův model.* Lze považovat za nejbližší keynesiánskému pojetí ekonomiky. Model ukazuje výraznou tendenci ekonomiky k nerovnovážnému vývoji. Za hlavní příčiny Domar považuje dvojí efekt každé investice a to důchodotvorný a kapacitotvorný. Aby růst nezpůsobil disproporce je třeba aby zvyšování poptávky způsobené růstem důchodů odpovídal zvýšené nabídce, dané výrobní kapacitou. A právě pro toto neexistuje žádný mechanismus, aby soulad zajistil. [1, s. 81]
- *Teorie kumulovaných příčin.* Je další významnou teorií, jejímž autorem je Gunnar Myrdal, který tvrdí, že změna nevyvolá reakci opačného směru, ale další změny, které ji umocní. Dále tvrdí, že nerovnoměrnosti v regionálním vývoji je třeba studovat v souvislosti s analýzou sociálních rozdílů, což je oblast, která byla podle Myrdala zanedbána.

2.2.3 Polarizační teorie regionálního vývoje

Předpokladem vzniku této teorie je vysoký stupeň rozvoje ekonomiky. Jedním z výrazných rysů této teorie je skutečnost, že spojuje teorii prostorového uspořádání ekonomické činnosti s teorií hospodářského růstu. Tím se polarizační teorie podstatně liší od jiných teorií hospodářského růstu.

Otcem polarizační teorie je F. Perroux. Východiskem teorie pólů je Perrouxova základní teze, vystihující postup hospodářského růstu:

"Je to hrubá, ale nepochybná skutečnost; k růstu nedochází na všech místech najednou; růst se projevuje s různou intenzitou v jednotlivých bodech nebo-li v rozvojových pólech; tento růst se šíří různými cestami (kanály) a jeho konečný výsledek pro národní hospodářství je proměnlivý od místa k místu". [12]

Druhým principem teorie rozvojových pólů je *idea polarizace a hospodářské dominance*: rozvíjející se hospodářské jednotky vyvolávají hospodářský rozvoj jednotek s nimi určitým způsobem souvisejících. Dle polarizační teorie je pólem rozvoje hnací ekonomická jednotka (hnací firma) nebo soubor vytvořený z takových jednotek. Podnik, obor je hnací jednotkou tehdy, když na ostatní jednotky, k nimž mají nějaký vztah, působí jako hnací síly ekonomického rozvoje, vyvolávající impulsy k rozvoji. Na rozdíl od hnacího podniku se potom ostatní podniky či odvětví nazývají hnanými.

„Polarizační teorie rozeznává čtyři základní typy polarizace:

- **polarizace technologická a technická**, založená na koncentraci nové techniky a technologie v pólech růstu
- **polarizace důchodová**, příjmová, při které pól rozvoje působí ke koncentraci a růstu příjmů v důsledku rozšiřování služeb, tedy opírající se o vyvolanou poptávku a z ní plynoucí zisk
- **polarizace psychologická**, založená na optimistické anticipaci budoucí poptávky v hnané oblasti
- **polarizace geografická**, spočívající na koncentraci ekonomické aktivity v určitém geograficky vymezeném území.“ [12]

Póly rozvoje, osy rozvoje a polarizované oblasti jsou projevem regionálního rozvojového růstu a polarizační teorie se stala základní formou regionálního rozvoje v mnoha zemích.

Hlavní přínos klasické teorie rozvojových pólů lze spatřovat v tom, že odhaluje nerovnoměrnost uspořádání hospodářství v dané zemi (regionu) s tím, že nás upozorňuje na existenci jednotek ovládaných a jednotek ovládajících. Další z předností teorie rozvojových pólů je, že poskytuje dynamický obraz hospodářství v dané zemi (regionu), přičemž vychází z obecné tendence k prostorovému soustředění výrobních sil v meziregionálním měřítku a současně přitom poskytuje podklad k uvážlivé decentralizaci podporou vzniku nových rozvojových pólů v měřítku makrooblastním.

Teorii rozvojových pólů bylo věnováno zejména v 70. letech mnoho pozornosti, další pozornost je třeba věnovat jednomu modelu, který v rámci teorie rozvojových pólů vznikl, a to model protikladu rozvojového střediska a periférie, který podstatně obohacuje teorii rozvojových pólů o prostorové hledisko, jež je nyní středem naší pozornosti. Sestavením modelu střediska a periférie i postupným zvyšováním jeho specifčnosti a úrovně detailu se Friedmann přiblížil skutečným problémům regionálního rozvoje, a to normativním otázkám. Jeho hlavní příspěvek spočívá v odhalení nedostatečnosti pojmů. Usiluje o bohatší a členitější popisný a normativní model prostorových důsledků hospodářského vývoje určité oblasti. Jeho práce se týká především společenského, politického a kulturního vývoje v geografickém prostoru.

Obdobný způsob prostorové aplikace teorie rozvojových pólů můžeme najít také v pracích francouzského profesora J.-D.Boudevilla. Ten ve svých rozborech směrů vývoje prostorového uspořádání francouzského hospodářství použil pojmu "*nosná soustava měst*". Boudeville rozlišuje homogenní, polarizované a plánované oblasti a zjišťuje, že polarizovaná oblast může existovat v jakémkoliv prostorovém měřítku. Polarizované oblasti malého měřítka se vyznačují tendencí skládat síť, soustavu tvořící polarizovanou oblast většího měřítka (vyšší úrovně). [12]

3 HLAVNÍ PŘEHLED MODELŮ REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

3.1 Metoda SWOT

Koncepční programovací a projekční metoda SWOT (z angl. Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats, tj. silné stránky - slabé stránky - příležitosti - ohrožení) je standardní metodou, používanou nejen v rozvoji regionů, měst a obcí, ale i v rozvoji podniků. Jejím principem je jednoduchá, ale výstižná a pokud možno vyčerpávající a objektivní charakteristika předností a slabin zkoumaného objektu a z nich vyplývajících příležitostí k rozvoji, jakož i možností jejich ohrožení a ztráty. Přitom je zřejmé, že akcentováním silných stránek a naopak důrazem na odstraňování nebo alespoň oslabování slabých stránek roste pravděpodobnost realizace “příležitostí” a omezuje se dopad pojmenovaných “ohrožení”.

3.1.1 Analýza komparativních výhod

Komparativní metoda (comparativ advantage) má v metodě SWOT významnou úlohu. Je převzata z obecné ekonomie a zákon komparativní výhody říká, že daná země (region) by se měla specializovat na výrobu a vývoz takových komodit, jež je schopna vyrábět s relativně nižšími náklady a měla by dovážet ty statky, které vyrábí s relativně vyššími náklady. Strukturu obchodu (výměny) by tedy měla určovat komparativní výhoda. Postup analýzy při zkoumání silných a slabých stránek regionu, města by měl rovněž vycházet z analýzy komparativních výhod, které směřují podnikatele do jejich specifických činností, pro které mají v daném regionu své specifické předpoklady. Odvětví a výroby, v nichž má region určitou komparativní výhodu, závisí na jeho vybavenosti výrobními faktory (v porovnání s jinými regiony). Výrobní struktura regionu je závislá na vybavenosti výrobních faktorů a program rozvoje regionu, města nemůže tuto závislost ignorovat, zrušit nebo jiným nahradit. Daná výrobní struktura je ovlivnitelná rozvojovým programem jen za cenu porušení principu komparativních výhod a snížení alokační efektivnosti. O změnách musí v zásadě rozhodovat trh a rozvojový program regionu by měl tržní síly respektovat, nemá-li být programem neefektivnosti.

Metoda SWOT předpokládá, že rozvojový program bude aktivně vyhledávat činnosti, v nichž má region komparativní výhody, a bude podporovat a urychlovat jejich rozvoj. Ale

jen prostředky, které jsou uzpůsobeny stávajícímu trhu, a to zejména podporou rozvoje malého a středního podnikání v regionu, regionální infrastruktury, investic do lidského potenciálu a vědeckovýzkumného potenciálu regionu včetně firemní výzkumné a vývojové báze. [12]

3.1.2 Pozitivní vize budoucnosti regionu

Při dosavadních aplikacích metody SWOT nejsou známy cíle rozvoje daného prostoru. Což vede k tomu, že metoda preferuje analýzu před projekcí, statistiku před tvorbou rozvojového programu. Orientace převážně na analýzu nemůže postačovat potřebám městského nebo regionálního managementu, který se musí vždy více zaměřovat na koncepce, programy, projekty a konkrétní akce. S tím souvisí, že v regionálních dokumentech právě ony jsou rozhodujícím aktérem na trhu. Management obce, města a regionu se však bez úzké součinnosti s velkými podniky regionu a s celou sférou malého a středního podnikání neobejde. Zaměření do budoucnosti však vždy vyžaduje tvorbu vize.

Každá země, každý region město nebo obec potřebuje:

- pozitivní vizi své vlastní budoucnosti
- politiky, kteří o správnosti této vize přesvědčí občany státu, regionu, města nebo obce
- racionální transformační strategii v hospodářské i sociální oblasti

Jedná se o formulaci silné, jasné, oslovující vize budoucnosti a o nalezení proveditelné strategie jejího dosažení.

3.1.3 Informační systém pro metodu SWOT

Informace pro metodu SWOT mají zabezpečit možnost vytvoření vize regionu, obce nebo města v dlouhodobějším horizontu. Údaje by měly napomoci hledání perspektivní strategie v následujících směrech:

- podporovat existující trh
- podněcovat nové tržní iniciativy
- rozšiřovat a diverzifikovat ekonomickou základnu

- stimulovat ekonomický růst a tvorbu nových pracovních příležitostí
- soustředit se na to, jak věcně postihnout:
 - hlavní soutěžní síly a způsob jak jich využít
 - slabiny místní ekonomiky a způsob, jak je minimalizovat
 - hledat nové příležitosti k rozvoji obce, města, regionu
 - předem odstraňovat možné hrozby rozvoje

K nejdůležitějším informacím patří informace umožňující komparace v mezinárodním měřítku, především v měřítku evropského trhu. [12]

3.1.4 Úloha regionálního managementu při aplikaci metody SWOT

Při aplikaci metody SWOT je úloha regionálního managementu rozhodující. Ze základů územní správy a samosprávy se vynořují dvě výrazné postavy – komunální politik a regionální manažer. Osobnosti tohoto druhého typu – municipální manažeři garantují vysoce profesionální řízení města, resp. regionu.

3.2 Gravitační modely

Gravitační modely jsou založeny na předpokladu, že intenzita toků (dojížděka za prací či nákupy) mezi lokalitami i a j jsou kladnou funkcí součinu počtu jejich obyvatel a zápornou funkcí vzdálenosti mezi nimi:

$$M_{ij} = k \frac{M_i * M_j}{d_{ij}^b}$$

M_{ij} - intenzita toků mezi lokalitami i a j

P_i, P_j - počet obyvatel lokality i a lokality j

d_{ij} - vzdálenost mezi lokalitami i a j

k - konstanta

Gravitační modely se využívají např. pro modelování dojíždění. Někdy zahrnují dojížděku i migraci obyvatel. Gravitační modely (nebo techniky maximalizace entropie) dovolují řešit chybějící interakční matice (popis toků pracujících). K tomu je potřebné znát počet dojíždějících, vybrat vhodnou míru vzdálenosti (čas nebo cena) a vhodnou míru „hmotnosti“ (např. počet pracovních míst v regionu).

V demograficky orientovaných studiích se používají často Markovovy modely, které stanovují pravděpodobnost transitu pro jisté procento regionální pracovní síly, která pak dojíždí do jiných regionů. [14]

3.3 SCHADE - model

Model SCHADE představuje metodu pro výběr ekonomických aktivit, které by měly být v daném regionu podporovány. Metodologickou základnou tohoto přístupu vyvinutou J. A. Van der Vlistem je model, jehož pomocí byla prováděna simultánní analýza vztahující se k podílu a rozvoji (Development) jednotlivých ekonomických aktivit.

Podle modelu SHADE byl relativní podíl a rozvoj činností ve zkoumaném regionu porovnáván s tzv. “relativním regionálním profilem”, který byl definován jako míra, kterou se profil nějakého regionu liší od profilu “průměrného regionu” v referenčním prostoru.

V podstatě lze rozlišit 4 skupiny ekonomických činností:

- činnosti, které jsou v daném regionu zastoupeny silněji a v posledních letech dosáhly podstatnějšího rozvoje než byl rozvoj v referenčním prostoru
- činnosti, které jsou v daném regionu zastoupeny silněji, avšak v posledních letech jejich vývoj zaostával za vývojem v referenčním prostoru
- činnosti, jejichž zastoupení v daném regionu je podprůměrné, avšak v posledních letech se rozvíjely silněji než tyto činnosti v referenčním prostoru
- činnosti, které jsou v daném regionu zastoupeny jen podprůměrně a jejich vývoj zaostává za vývojem v referenčním prostoru

Výsledkem této analýzy je seznam slabých a silných stránek regionu. Slabé stránky mohou přitom sloužit jako startovací body pro akce regionálních a místních orgánů a subjektů, silným bodům a činnostem by měla být i nadále věnována pozornost a podpora, aby se zabránilo jejich relativní ztrátě důležitosti.

Výše uvedenou analýzu lze provádět metodicky následovně:

- nejprve jsou všechny činnosti klasifikovány jako slibné a neslibné. Neslibné jsou pak rozděleny na činnosti, které nemají vůbec žádnou šanci a pro které by měla být navržena strategie jejich podporovaného ukončení. Neslibné, ale ustálené činnosti mají být podrobeny individuálnímu posouzení.
- Slibné činnosti jsou rozděleny na ty, které jsou rozděleny na ty, které jsou již v regionu přítomny a na ty, které tam ještě nejsou. U činností, které se v regionech dostatečně nerozvíjely, přestože jejich profil činnosti je slibný, se doporučuje konzultace s podnikatelskými kruhy s návrhy specifických akcí pro jejich podporu, resp. doporučení pro odporu té skupiny činností, jimž se v regionech daří.
- Po analýzách slabých a silných stránek následují srovnání, zjišťování překážek, konzultace s podnikatelskými kruhy, návrhy akcí regionálních i nadregionálních orgánů.
- Hospodářské činnosti v regionu nespočívají jen v inovačních slibných aktivitách, analýzy a doporučení se zaměřují rovněž i na ostatní aktivity, které nemusí být bezpodmínečně posuzovány jako slibné, ale pro region představují značný potenciál zaměstnanosti. Proto se vybírají i takové činnosti, které nemají charakter technické inovace, ale slibují plnit v příštích letech důležitou funkci z hlediska zaměstnanosti. [12]

3.4 Koncepce PROFILU kombinované s modelem SCHADE

- Prvním krokem aplikace modelu je určení toho, jaké musí být splněny podmínky pro každý sektor (odvětví) v regionu k tomu, aby byly zajištěny dobré vyhlídky růstu. Odvětvové (sektorové) výstupy se kombinují do matice, obsahující požadavky všech odvětví a jejich příspěvky k správnému fungování všech odvětví. V podstatě může být

matice naplněna znaménky + a 0. + znamená, že příslušná vlastnost je pro funkci odvětví velmi důležitá, 0 znamená, že je pro odvětví nezajímavá.

- Druhým krokem je sestavení zvláštní matice podle požadavků a podle regionů. Sloupce matice ukazují, do jaké míry daný region uspokojuje podmínky rozmístění v regionu (+ jsou-li podmínky zcela splněny, 0 nejsou-li splněny vůbec).
- Třetí krok - srovnání obou matic ukazuje, kde se profil regionu odchyluje od požadavků odvětví [12]

3.5 Gierschův model zrušení celní bariéry

Model spadá do teorie zahraničního obchodu. Jde o teoretickou konstrukci, která řeší umístění firmy v homogenním prostoru, rozděleném na dvě země, mezi nimiž existuje celní bariéra. Gierschův model tvrdí, že po zrušení celní bariéry se změní tzv. obchodní radius firmy a firma bude mít tendenci umístit se v centru spojeného hospodářského prostoru, který už není omezován rozdělením celní bariérou (např. vliv zrušení celních hranic mezi zeměmi EU). Teoretický výsledek: nadbytek pracovních míst v centru, nedostatek v okrajové zóně. Gierschův model tak dokumentuje tendenci koncentrace ekonomických aktivit v centrálním prostoru EU a uplatnění gravitačních, centripetálních a centrifugálních sil

Výchozím bodem je obrovský homogenní prostor, obklopený nepřekonatelnou bariérou, ve kterém je rovnoměrně rozložená populace, a kde nejsou žádné rozdíly mezi regiony. Za takových podmínek bude umístění firem dáno převážně dopravními náklady. Protože tyto náklady jsou závislé na vzdálenosti, budou mít ekonomické aktivity tendenci umístit se v centru ekonomického prostoru (výsledkem bude nadbytek pracovních míst v centru a nedostatek pracovních míst a tím hrozba nezaměstnanosti v okrajové zóně). [12]

3.6 Soll - model, Ist - model, Will – model

V německé odborné literatuře se již před lety objevil koncept tzv. reálného neboli **Ist - modelu** a jeho porovnání s tzv. **Soll - modelem**, vyjadřujícím ideální systém, který by měl odpovídat normativním požadavkům společenského systému. Model vychází z kritiky reálné skutečnosti a z představy přeměny společenského systému (i systému podnikového) na ideální systém, který by reálný systém mohl nahradit (převzato, či vycházející z filosofických představ I. Kanta).

Existuje ještě třetí přístup, tzv. **teleologický**. Těmito myšlenkami vstoupil do národohospodářské teorie K. Engliš jako zakladatel a tvůrce teleologické teorie národohospodářské. Vycházel z toho, že základem národohospodářské teorie musí být, podobně jako u každé vědní disciplíny, noetika a logická ujasněnost pojmů, se kterými se pracuje. Teleologický přístup je založen na myšlence, že poznávání a chování ekonomických jevů je vědecky uspokojivé jen tehdy, sledujeme-li v chování všech ekonomických subjektů především účelovost, volbu cílů a prostředků a účelů. Tak se stává národohospodářská teorie nejen vědou o kauzálních procesech, o příčinných faktorech ekonomické aktivity, dynamiky, efektivnosti cenových pohybů, kursových výkyvů a úrokových změn, ale především vědou o účelových souvislostech těchto ekonomických faktorů z hlediska racionality chování subjektů, vědou o mechanismu řízení těchto procesů a o systémových souvislostech. To znamená, že vedle Ist-modelu, který zobrazuje svět, jaký je, a dále vedle Soll-modelu, který zobrazuje svět jaký by měl být, můžeme podle Engliše zobrazit ještě třetí svět, který je chtěn (nazván jako Will-model).

3.7 Difúzní imitačně - inovační model

Difúzní imitačně - inovační model navazuje na kapitulu o moderní teorii zahraničního obchodu a o regionálních aspektech evropské ekonomické integrace. Difúzní imitačně-inovační model se orientuje na nejposlednější teorie zejména německých ekonomů, kteří navrhuji využít v procesu evropské integrace heterogenity evropských zemí a nebránit nadměrnou tzv. kohezní politikou Evropské unie inovačnímu pokroku jader, tj. centrálních evropských regionů tím, že by se kohezní fond podporující méně rozvinuté země, nadměrně rozšířil a poškozoval by konkurenceschopnost nejpokročilejších zemí EU. Jde o

prostor omezený zhruba městy Lille, Hamburg, Stuttgart, s připojením oblasti Londýna, Pařížské aglomerace a regionů severní Itálie a pobřeží Středozemního moře až ke španělským regionům kolem Barcelony a Valencie. Hranice kohezní politiky Unie je podle německých teorií nutno spatřovat tam, kde je inovátorská činnost těchto pólů - jader rozvoje omezována podstatným krácením výhod jejich vývojových technologických předností. Difúzní imitačně-inovační model proto pracuje s **blokem inovací v centrech ekonomického rozvoje** - pólech růstu -, a s **blokem imitačních činností v méně rozvinutých regionech**, přičemž inovace se šíří do prostoru cestou difúzních mechanismů s určitým časovým zpožděním. To je v souladu s již zmíněnou polarizační teorií, která tvrdí, že “ekonomický růst se neprojevuje všude a v jednu chvíli, ale objevuje se v bodech - pólech růstu s rozdílnou intenzitou, rozšiřuje se podélně různými kanály a rozdílnými efekty časovými pro celou ekonomiku”.

Teorie dále předpokládá, že zaostalejším regionům a zemím EU přinesou prospěch tzv. **“spread-effects”**, vyzařují z vysoce rozvinutých center. Historické údaje podporují předpoklad, že “spread-effects” mají tendenci působit na vyšším stupni rozvoje silněji. Lze předpokládat, že popsané faktory mohou v Unii vyspělých hospodářství působit zčásti proti polarizačním tendencím a mohou vést i k oslabení některých regionálních disparit. Novější teorie však spíše zdůrazňují negativní nebo neutrální dopad evropské integrace na rozvoj okrajových regionů EU. [12]

4 SHRNUÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část diplomové práce představuje pokus o nastínění hodnotícího systému a o klasifikaci teorií regionálního rozvoje. Ukazuje existenci hlubších příčin rozdílů mezi jednotlivými teoretickými školami regionálního rozvoje.

Existující teorie regionálního rozvoje se navzájem liší celou řadou podstatných prvků. V některých případech má rozdílný přístup autorů jednotlivých teorií povahu dichotomie, v jiných případech se jedná o „volbu“ mezi více než dvěma základními možnostmi nebo principy. V případě některých dichotomií se nejedná o „volbu“ výlučnou, ale spíše odlišnou míru v preferencích určitého pohledu. Příklady dichotomických „voleb“ znázorňují v tabulce 2.

Příkladem koncepčních rozdílů mezi jednotlivými teoriemi druhého typu, tedy „volby“ z více možností, je například použitý metodologický přístup. Z metodologických směrů, které se nejvýrazněji prosadily v rámci teorií regionálního rozvoje, je možné uvést například tyto:

- Pozitivismus (např. lokalizační teorie)
- Strukturalismus (např. regulační teorie)
- Kritický realismus (např. teorie prostorových dělb práce)

Tab. 2. Některé dichotomie v teoriích regionálního rozvoje

Základní dichotomie		poznámka
Induktivní přístup (např. teorie výrobního okrsku)	Deduktivní přístup (neoklasické a marxistické směry)	Zpravidla je používána kombinace obou přístupů
Idiografický přístup (teorie výrobního okrsku)	Nomotetický přístup (flexibilní specializace)	Převažuje nomotetický přístup a snaha po hledání jisté formy pravidelnosti
Strukturalismus (marxistické, regulační teorie)	Voluntarismus, humanismus (téma reflexivity v teorii učících se regionů)	Ústup strukturalismu, pokusy o překonání dualismu subjekt vs. struktura, např. teorie strukturace
Komplexní (Myrdal, Harvey)	Parciální (Holland, teorie učících se regionů)	Převažují parciální teorie
Konvergenční teorie (neoklasická teorie)	Divergenční teorie (marxistické, institucionální teorie)	Převládají divergenční teorie, časté jsou i epizodické teorie regionálního rozvoje
Normativní (neoklasické)	Pozitivní (teorie výrobních okrsků)	Bez zřetelného trendu, poměrně často je původně pozitivní teorie doplněna o normativní rovinu dalšími autory
Elektické (regulační teorie)	Filozoficky či metodologicky vyhraněné (neoklasické, marxistické)	Převažují elektické teorie
Odvozené od ekonomických teorií (neoklasické modely, marxistické teorie)	Původní (teorie exportní základny, teorie výrobních okrsků, teorie učících se regionů)	V současnosti ústup odvozených teorií; častější je přebírání z jiných disciplín než z ekonomie (sociologie, psychologie)
Intervencionistické (marxistické, teorie skupiny jádro-periferie)	Neintervencionistické (neoklasické)	Většina teorií uvádí implikace pro regionální politiku

Zdroj: [1, s. 178]

Pozn.: V závorkách jsou uvedeny příklady odpovídajících teorií regionálního rozvoje

Žádná z teorií regionálního rozvoje nedokáže spolehlivě předpovědět budoucí vývoj regionu, což by ani nemělo být cílem. Hlavním smyslem teorií regionálního rozvoje by nemělo být hledání pevných závislostí, které umožní přesnou predikci, nýbrž stanovení hierarchie rámců, vývojových tendencí, procesů a subjektů včetně míry jejich autonomie, vazeb a pozice, ze které aktéři vnímají a interpretují realitu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ANALYTICKÁ ČÁST

Diplomovou práci na téma „Projekt strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí jsem si vybrala z toho důvodu, že pocházím ze Slavičína, vyrůstala jsem zde a nyní zde pracuji, mám k němu tedy osobní vztah a osud této oblasti mi není lhostejný. Město Slavičín se neustále rozvíjí a modernizuje a z důvodu mého zájmu o další rozvoj Slavičína jsem si vybrala diplomovou práci na téma Projekt strategie rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí, ve které se budu podrobně zabývat dalším rozvojem Slavičína a Luhačovicka.

Dnem 1.1.2003 skončily v České republice z hlediska správního okresy jako správní celky. Vznikly "obce s rozšířenou působností" a "obce s pověřeným obecním úřadem" dle Zákona 314/2002 Sb. Pověřené obce třetího stupně, tj. obce s rozšířenou pravomocí, přebíraly podstatnou část pravomocí okresů, další část práce okresních úřadů převzaly také krajské úřady a část kompetencí přešla na další správní úřady a obce.

Na území bývalého okresu Zlín vzniklo pět obcí s rozšířenou působností (Luhačovice, Otrokovice, Valašské Klobouky, Vizovice a Zlín). Tyto obce spolu se Slavičínem, Napajedly a Brumovem-Bylnicí vykonávají funkci i obce s pověřeným obecním úřadem.

5.1 Mikroregion Luhačovské Zálesí

Vznik mikroregionu Luhačovské Zálesí úzce souvisí s reformou veřejné správy probíhající v letech 1997 – 2002. První fáze reformy územní veřejné správy byla dokončena ustavením čtrnácti vyšších územně správních celků (krajů) s příslušnými orgány. Následovala druhá fáze reformy. Ta spočívala v přenesení kompetencí okresních orgánů na obce s rozšířenou působností, to vše s účinností od 1.1.2003.

Mikroregion Luhačovské Zálesí byl založen zakladatelskou smlouvou dne 30.11.1999 ve smyslu ust. § 20f až § 21 zákona č. 40/1964 Sb.. Občanský zákoník (ve znění pozdějších předpisů) zájmové sdružení právnických osob s názvem: Sdružení obcí mikroregionu Luhačovského Zálesí a na základě aktuální úpravy podle §§ 50, 51 a 151, odst. 5) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) s názvem „Mikroregion Luhačovské Zálesí“, se sídlem Městský úřad Luhačovice, nám. 28. října 543, 763 26 Luhačovice.

Mikroregion Luhačovské Zálesí je vymezen katastrálními územími obcemi Biskupice, Březůvky, Dobrkovice, Dolní Lhota, Doubravy, Horní Lhota, Hřivínův Újezd, Kaňovice, Kelníky, Ludkovice, Luhačovice, Podhradí, Pozlovice, Petřůvka, Provodov, Sehradice, Slavičín, Slopné a Velký Ořechov.

Mikroregion sousedí ve východní části s mikroregionem Jižní Valašsko, na jihu s mikroregionem Uherskobrodsko, v západní části s mikroregionem Za Moravů, na severu se Zlínskem a na severovýchodě s Vizovickem.

5.1.1 Charakteristika mikroregionu Luhačovské Zálesí

Mikroregion se nachází v jihovýchodní části Moravy na území Zlínského kraje. Mikroregion Luhačovské Zálesí je součástí Zlínského kraje a spadá do něj celkem 19 obcí. Rozkládá se na 198 km², má více než 22 tisíc obyvatel a průměrnou hustotu 112 lidí/km². Při posledním sčítání lidu, domů a bytů měl mikroregion celkem 5159 domů a 8151 bytů.

Obr. 1. Mapa Luhačovského Zálesí

Poznámka – mikroregion Luhačovské Zálesí dle zakladatelské smlouvy nekopíruje etnografický region Luhačovské Zálesí (tam patří jednoznačně i Rudimov, Kladná – Žilín a jiné obce). Některé obce se staví alternativně i k jiným mikroregionům například Slavičín k Jižnímu Valašsku.

5.1.2 Geografické podmínky

Území je po geologické stránce součástí magurského flyše vnějšího karpatského oblouku. Celá oblast se rozprostírá v tzv. račanské jednotce. Charakteristickým rysem jsou zde členité hřbety, které jsou vzájemně odděleny údolími vodních toků.

Reliéf mikroregionu je tvořen Bílými Karpaty a zejména Vizovickou vrchovinou. Osou Vizovické vrchoviny je Klášťovský hřbet probíhající od jihozápadu k severovýchodu.

Na nerostné suroviny je mikroregion chudý. Nejvýznamnější jsou cihlářská ložiska v Biskupicích, kde se nachází vápnité jílovce eocenního stáří, zvětraliny jílovců a svahové hlíny. Jediným stavebním kamenem jsou zde pískovce.

Území je chudé i na podzemní vody vzhledem k téměř nepropustným horninám karpatského flyše. Vodní toky jsou krátké, typické pro oblast Bílých Karpat.

Hydrograficky území spadá do povodí Dunaje. Nejvýznamnějším tokem je Luhačovický potok, který pramení jako Horní Olšava a jako říčka Šťávnice se vlévá v Újezdci do Olšavy. Vody jsou Olšavou odváděny do řeky Moravy. Území Slavičína je odváděno říčkou Nevšůvkou přecházející v říčku Říku vlévající se do Vlárky jako největší její přítok. Většinu povrchových vod sbírá tedy Morava a Váh.

Největší vodní nádrž je přehrada v Luhačovicích. Plocha nádrže činí 42 ha, celkový objem vody je 2,7 miliónů m³. Přehrada byla postavena v roce 1930 za účelem ochrany zdrojů zdejších minerálních vod. Zároveň je využívána k rekreačním účelům. Druhá největší vodní nádrž je v Ludkovicích. Plocha nádrže je 22 ha a tato nádrž je zásobárnou pro Luhačovice a okolí. Výrazně menší vodní nádrže jsou v Šanově a ve Slopném.

Poměrně bohaté je území na minerální prameny. V luhačovické oblasti se vyskytují uhličitě vody, které se charakterizují jako uhličitě, hydrogenuhličitano – chloridové, sodné, jodové, studené, hypotonické a s další přísadou bromu, železa, lithia, bária a kyseliny. Druhou skupinou minerálních vod jsou sirné vody, které obsahují především sirovodík.

Z hlediska fytogeografického náleží území k oblasti mezofytika tj. oblasti vegetace a květeny opadavého listnatého lesa.

Mikroregion svou jihovýchodní částí spadá svými patnácti katastry do Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Území čtyř obcí je součástí Přírodního parku Vizovické vrchy.

bylo ještě pohanské a svatý Vojtěch se rozhodl je obrátit na křesťanskou víru. Kdesi na protějším kopci stála tvrz, patřící slepé hraběnce. Ta nemohla v noci spát a když přistoupila k oknu, spatřila zář ohně, který hořel v táboře svatého Vojtěcha. Osada, která stála v údolí pod hradem, přijala na oslavu této události - slavného činu, název Slavičín. V dějinách se objevuje původně jen osada s názvem Mladotice. Obě osady Mladotice i Slavičín časem splynuly. [18]

Od poloviny 13. století až do 14. století zde probíhala první větší kolonizační vlna, která dala podobu nejen síti městeček, vesnic a šlechtických sídel, ale také soustavě církevní správy.

Od druhé poloviny 19. století dochází k vzestupu zbohatlých podnikatelů a továrníků. Základní obživou bylo stále zemědělství, to ale nemohlo uživit rostoucí počet obyvatelstva, což mnozí řešili odchodem na sezónní práce nebo vystěhováním především do USA.

Podnikatelskými symboly Slavičína se stala jména Pivečka a Strážnický. V roce 1860 byla ve Slavičíně založena Pivečkova koželužská dílna, která postupně vyrostla v obuvnickou továrnu.

Nová vlna oživení podnikání a rozkvětu oblasti nastala po odeznění hospodářské krize třicátých let 20. století. Pro Slavičínsko mělo obzvláště velký význam založení zbrojovky v Bohuslavicích nad Vlárí (1935 – 1936). Velké změny nastaly po druhé světové válce. Pilířem místního průmyslu se staly slavičínské Vlárské strojírny a Svit.

Území Slavičína etnograficky spadá pod Valašsko, které má svůj prapůvod v Rumunsku.

K rozsáhlému kulturnímu dědictví patří různé formy folklóru, ale i charakter horské krajiny, v níž jsou lesy prostoupeny pastvinami, polanami a rozptýleným osídlením na nich. Hlubokou tradici na Valašsku má i ovocnářství a páleníctví, především slivovice.[20]

Luhačovicko

Nejstarší středověké osídlení oblasti bylo v Biskupicích, Sehradcích a Velkém Ořechově. V období od poloviny 13. do poloviny 14. století pak v kraji probíhala významná kolonizační vlna (v této době byly založeny například Pozlovice, Hřivínův Újezd, Sehradice a Slopné), která byla převážně česká.

Po husitských válkách nastalo více než půl století bojů, krizí a zmatků, což ve svém důsledku znamenalo, že na území mikroregionu Luhačovské Zálesí zanikly některé tehdejší usedlosti, dokonce i několik vsí. Šestnácté století přineslo celé zemi klid a ekonomický vzestup. Byly obnoveny i mnohé zpustlé vesnice (právě Březůvky), rozvoj přinášel rozšířený chov ovcí a koz, tedy „valašského dobytka“, rybníkářství a pivovarnictví. Naopak 17. století přinášelo kraji proti předchozímu období prosperity a míru opět zkázu: bockajovský vpád, třicetiletá válka a vpády Turků.

Barokní atmosféra velmi oživila zejména kulturní dění. Dala vzniknout mnoha architektonicky hodnotným stavbám (chrám ve Velkém Ořechově, mariánský poutní kostel v Provodově). Významného privilegia se v té době dostalo Pozlovicím, kterým roku 1758 udělila Marie Terezie tržní práva a Pozlovice se staly městečkem. Tereziánská éra byla také dobou rozvoje školství.

Zálesí bylo dříve především zemědělským krajem. Významnou roli zde hrálo dobytkářství, ovocnářství.

Oživení zdejšímu podnikání přinesl především rozvoj lázeňství v Luhačovicích. Poprvé byly luhačovické prameny lékařsky zhodnoceny již roku 1669. Prameny se používají k pitné léčbě, koupelím a inhalacím. Charakter luhačovickým lázním dodává zvláště architektura Dušana Jurkoviče. Mezi dalšími lázeňskými domy vyniká Společenský dům arch. Králíka. Samostatným architektonickým komplexem je Velká lázeňská kolonáda podle návrhu architekta Pořízka. Roku 1936 byl Luhačovicím udělen statut města. [20]

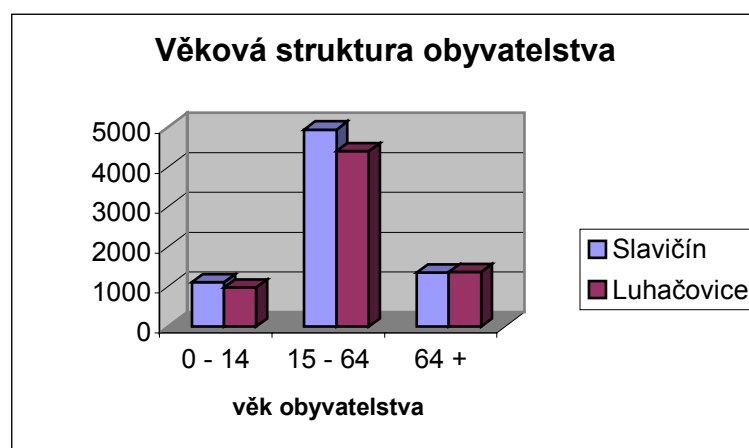
5.1.4 Obyvatelstvo

Vymezené území Slavičína a Luhačovicka zaujímá svou rozlohou 83,26 km², což je více jak 42 % území mikroregionu Luhačovské Zálesí. V součtu počtu obyvatel však tyto dvě oblasti zaujímají více než 64 % celého mikroregionu, což je dáno postavením těchto měst. Celková hustota obyvatelstva mikroregionu je necelých 112 obyvatel/km²

Tab. 3. Počet obyvatel v obcích mikroregionu Luhačovské Zálesí

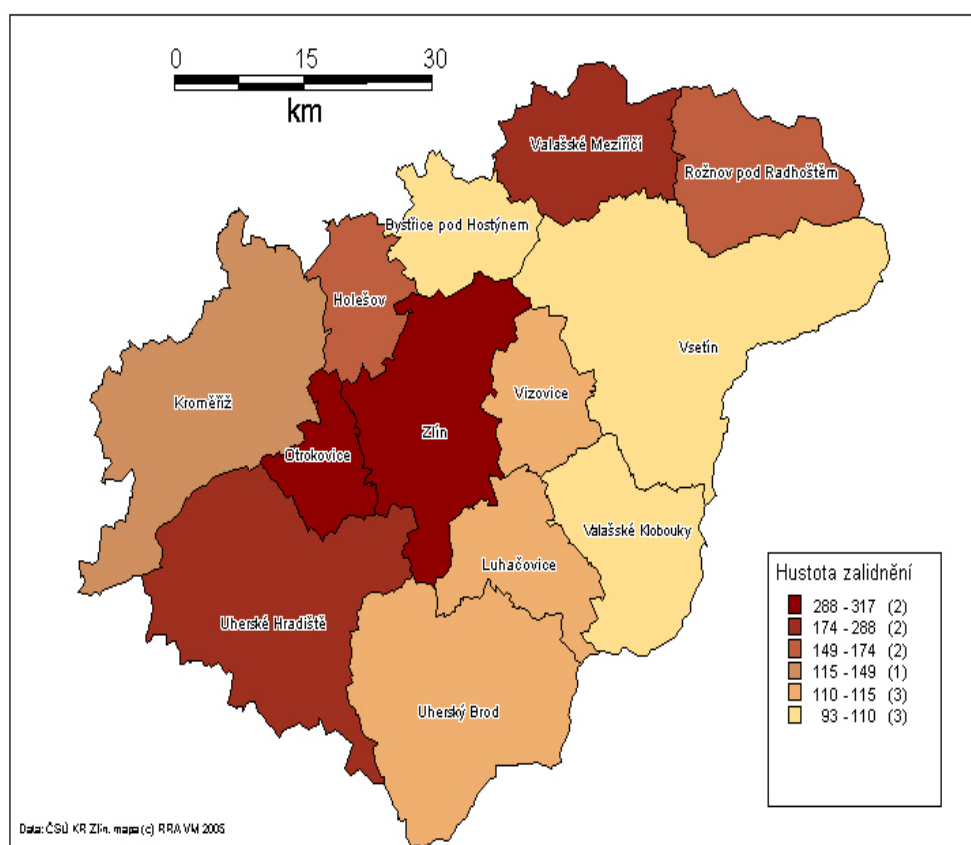
Název obce	Rozloha k.ú. (km ²)	Hustota oby/km ²	Stav k 31.12. 2003	Obyvatelstvo ve věku			Průměrný věk
				0 – 14	15 – 59	60 +	
Biskupice	5,96	124,33	741	123	496	122	37,4
Březůvky	7,97	80,55	642	99	423	120	38,8
Dobrkovice	4,33	65,13	282	39	177	66	40,9
Dolní Lhota	5,01	116,37	583	111	399	73	35,5
Doubravy	10,18	44,20	450	56	321	73	38,4
Horní Lhota	12,65	42,85	542	90	353	99	38,2
Hřivínův Újezd	7,66	74,02	567	75	390	102	38,3
Kaňovice	4,61	58,79	271	49	170	52	37,7
Kelníky	3,81	46,19	176	21	114	41	42,4
Ludkovice	11,85	57,97	687	127	413	148	39,1
Luhačovice	33,00	168,30	5554	769	3612	1173	40,3
Petrůvka	6,98	46,85	327	32	219	76	42,4
Podhradí	3,48	58,05	202	47	125	30	34,5
Pozlovice	9,59	123,98	1189	209	783	197	37,7
Provodov	11,96	63,21	756	113	454	189	41,1
Sehradice	9,09	83,06	755	136	477	142	37,9
Slavičín	33,69	210,12	7079	1082	4721	1276	38,4
Slopné	9,66	59,52	575	94	375	106	39,1
Velký Ořechov	6,22	112,38	699	135	447	117	37,1

Zdroj: [20]

V počtu obyvatel Slavičínsko vykazuje vyšší hodnoty oproti Luhačovicku, a to v poměru 7406 ku 6743 obyvatel a hustota obyvatelstva je tudíž vyšší na území Slavičínska.

Věkové složení obyvatelstva je důležitou charakteristikou každé populace. Věková skladba je jednak výsledkem předchozího dlouhodobého vývoje populace, jednak předpokladem vývoje budoucího. Věková struktura nevykazuje zásadní rozdíly mezi Slavičínskem a Luhačovickem.

Obr. 3. Hustota zalidnění Zlínského kraje k 1. 1. 2003

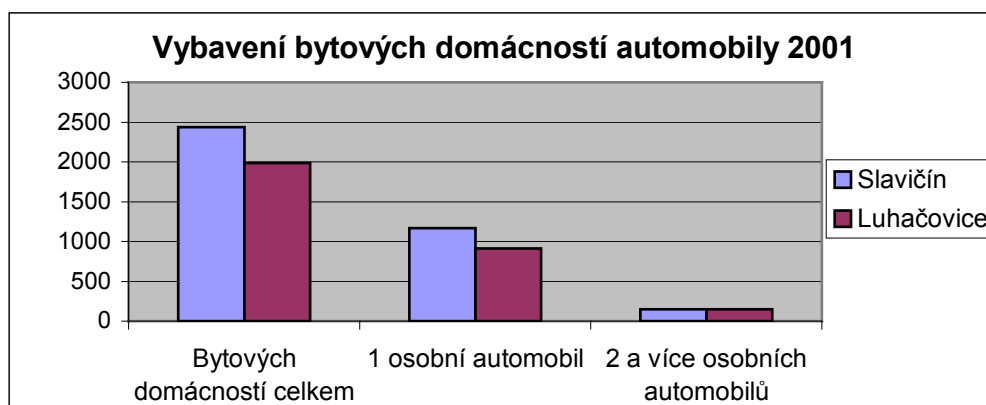
Přesto lze říci, že na Slavičínsku je obyvatelstvo mírně mladší, tzn. je zde procentuálně vyšší počet dětí a ekonomicky aktivního obyvatelstva než na Luhačovicku, kde je spíše vyšší poměr věkové kategorie nad šedesát let.

5.1.5 Vybavenost mikroregion

Tab. 4. Vybavení bytových domácností automobily 2001

Obec	Bytových domácností celkem	1 osobní automobil	2 a více osobních automobilů
Biskupice	210	109	14
Březůvky	204	108	19
Dobrkovice	83	52	6
Dolní Lhota	140	76	21
Doubravy	140	56	14
Horní Lhota	154	75	17
Hřivínův Újezd	168	108	5
Kaňovice	88	43	8
Kelníky	44	17	5
Ludkovice	210	105	17
Luhačovice	1988	912	148
Petrůvka	118	58	9
Podhradí	62	32	4
Pozlovice	376	216	34
Provodov	236	114	21
Sehradice	201	107	19
Slavičín	2433	1171	146
Slopné	168	85	21
Velký Ořechov	199	105	19
Mikroregion celkem	7222	3549	547

Zdroj: [15]

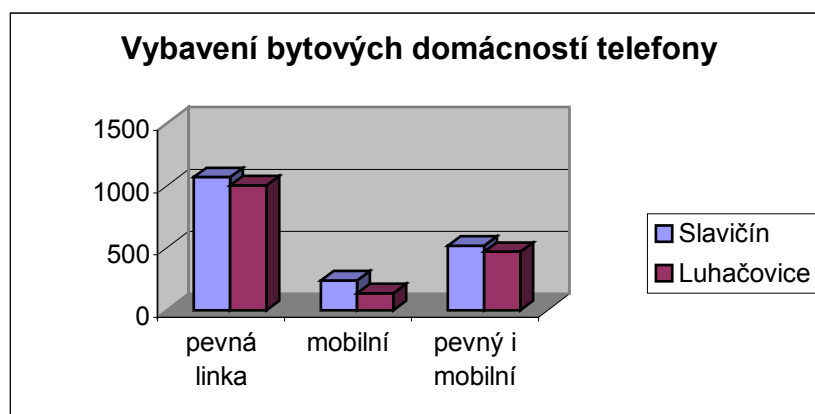

Ve vybavení domácností automobily nejsou ve srovnávacích oblastech podstatné rozdíly.

Tab. 5. Vybavení bytových domácností telefony 2001

Obec	Bytových domácností celkem	telefon		
		pevná linka	mobilní	pevný i mobilní
Biskupice	210	99	19	32
Březůvky	204	108	11	45
Dobrkovice	83	32	5	13
Dolní Lhota	140	68	8	46
Doubravy	140	65	4	29
Horní Lhota	154	78	10	31
Hřivínův Újezd	168	94	10	22
Kaňovice	88	49	4	9
Kelníky	44	22	1	8
Ludkovice	210	119	11	40
Luhačovice	1988	1003	138	470
Petrůvka	118	48	10	18
Podhradí	62	26	5	7
Pozlovice	376	177	24	79
Provodov	236	148	4	34
Sehradice	201	84	28	43
Slavičín	2433	1069	240	518
Slopné	168	35	35	28
Velký Ořechov	199	105	17	34
Mikroregion celkem	7222	3429	584	1506

Zdroj: [15]

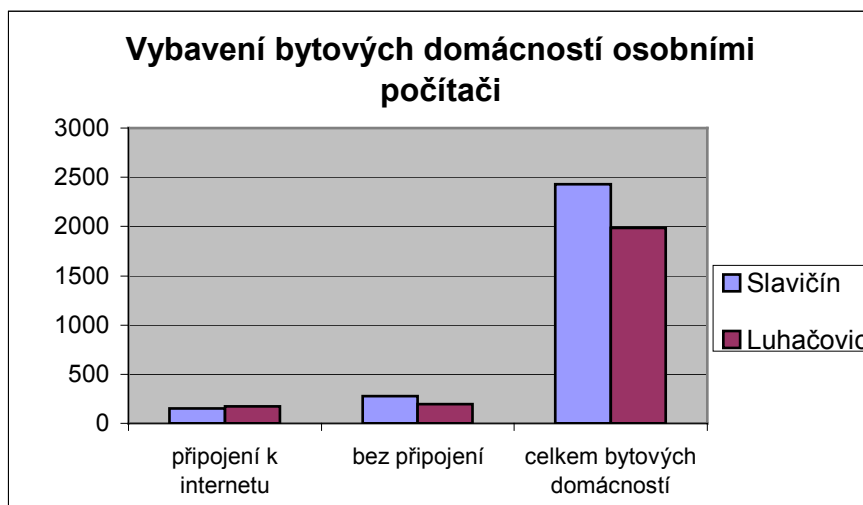

Z následující grafu vyplývá, že v roce 2001 byl v domácnostech dominantní podíl pevných linek a domácnosti, které vlastní oba druhy telefonních přístrojů přesáhl hodnotu 20 %. V dnešní době a do budoucna se však dá předpokládat, že bude nárůst domácností, které budou vlastnit pouze mobilní telefon. Z grafu můžeme dále usoudit, že rozdíl ve vlastnictví telefonních přístrojů není až tak markantní.

Tab. 6. Vybavení bytových domácností osobními počítači

Obec	Bytových domácností celkem	osobní počítač	
		připojení k internetu	bez připojení
Biskupice	210	7	19
Březůvky	204	18	13
Dobrkovice	83	2	10
Dolní Lhota	140	15	17
Doubravy	140	10	8
Horní Lhota	154	10	19
Hřivínův Újezd	168	9	21
Kaňovice	88	2	12
Kelníky	44	2	2
Ludkovice	210	13	12
Luhačovice	1988	176	194
Petrůvka	118	8	17
Podhradí	62	4	5
Pozlovice	376	30	41
Provodov	236	11	18
Sehradice	201	9	26
Slavičín	2433	151	279
Slopné	168	7	17
Velký Ořechov	199	10	11
Mikroregion celkem	7222	494	741

Zdroj: [15]

Ve vybavenosti bytových domácností osobními počítači nejsou taktéž zásadní rozdíly. V obou dvou oblastech se podíl domácností vybavených počítačem pohybuje okolo 18 %.

Sledované údaje se týkají pouze domácností a samozřejmě zde není vyjádřen údaj, kolik obyvatel se připojuje k Internetu mimo svou domácnost, tzn. v zaměstnání, internetových kavárnách, školách apod..

5.1.6 Hospodářství a nezaměstnanost

Struktura hospodářství mikroregionu je ovlivněna mnoha faktory, především však historickým vývojem. Průmyslová výroba v mikroregionu se v posledních dvou stoletích rozvíjela hlavně ve Slavičíně. Počátky průmyslové výroby lze spatřovat v založení koželužny ve Slavičíně Janem Pivečkou v roce 1860. Firma se postupně rozšiřovala, až se z ní nakonec stal druhý největší podnik mikroregionu – Svit. Tím největším podnikem se staly Vlárské strojírný, které byly založeny roku 1936 v rámci bezpečnostní politiky Československa. Vlárské strojírný se v době socialismu staly největším zaměstnavatelem v širokém okolí. Zaměstnávaly přes 2 400 lidí. Také díky tomuto podniku se z nevýznamného městečka stalo průmyslové centrum východní části okresu Zlín.

V průběhu devadesátých let proběhla transformace těchto podniků. Ta velmi výrazně ovlivnila život řady obyvatel. Pro největší podnik mikroregionu dopadla transformace

katastrofálně. V roce 1993 byl podnik privatizován brněnským podnikatelem Ivo Exelem pod názvem MOEX – Vlárské strojírný. Počet pracovníků se postupně snižoval. V roce 1995 byl na podnik uvalen konkurz a výroba byla úplně utlumena. Roku 2001 byl areál koupen svitavskou firmou Intec. Nyní zde působí více firem, např. firma Intec, Remerx působící i na Petrůvce (firma vyrábějící komponenty na jízdní kola, která je největším výrobcem ráfků v ČR), Hapa, Ekofiltr a firma RCK, která spravuje silnice, vodu a plyn. Každá z těchto firem vlastní část budov, ale neustále není areál Vlárských strojíren zaplněn. Oživení areálu by mohlo pomoci řešit jedenáctiprocentní nezaměstnanost na Slavičínsku.

Druhý průmyslový závod ve Slavičíně, obuvnický Svit, byl privatizován a pod názvem PRABOS produkuje pracovní a trekingovou obuv. Jeho problémy jsou spojeny spíše s celkovým propadem českého obuvnictví, které ztratilo východní trhy. V současné době podnik zaměstnává asi 250 lidí a je hlavním dodavatelem obuvi pro Armádu ČR.

Některé menší podniky vznikly ve Slavičíně-Hrádku na Vlárské dráze privatizací přidružených výroby bývalého JZD Vlára. V těchto podnicích převažuje kovovýroba. Mezi firmami jmenujme Kovos, s.r.o., Komasy, s.r.o., Omi, s.r.o., Vágner – pila, Betonárka. V Hrádku je založen podnik Prometal se 100% nizozemskou účastí. V Luhačovicích sídlí firma Zálesí, jejíž jednou z činností je výroba plastů. V Sehradcích a Pozlovicích působí firmy zaměřené na kovovýrobu.

Jedním ze zdrojů dat o počtu firem a zaměstnancích v obcích je registr ekonomických subjektů právnických a fyzických osob Českého statistického úřadu. Z tohoto zdroje nelze o každé firmě zjistit zda vyvíjí činnost, nepodniká nebo ukončila činnost. Nejsou známy ani údaje o počtu skutečně podnikajících subjektů. Lze z něj ale získat informace o převažující ekonomické činnosti, právní formě či velikostní kategorii pracovníků firmy či podnikatele.

Podle tohoto statistického registru a vlastního šetření působilo v mikroregionu Luhačovské Zálesí v září roku 2003 celkem 4 218 ekonomických subjektů. [20]

Tab. 7. Členění registrovaných subjektů dle právní formy – stav září 2003

Právní forma	Mikroregion	Slavičínsko	Luhačovicko
Celkem	4218	1337	1665
Živnostník nezapsaný v OR	3095	961	1252
Živnostník zapsaný v OR	27	7	6
Samostatně hospodařící rolníci nezapsaní v OR	339	107	105
Fyzická osoba ostatní nezapsaná v OR	192	75	77
v.o.s.	7	4	2
s.r.o.	252	94	112
Nadace	1	1	0
a.s.	16	6	8
o.p.s.	1	0	1
Společenství vlastníků jednoty	24	4	20
Družstvo	4	0	1
Příspěvkové organizace	33	11	11
Zahraniční osoba	27	2	15
Sdružení	89	36	24
Církevní organizace	6	2	1
Organizační jednotka (sdružení)	70	23	20
Zájmová sdružení práv. osob	1	0	1
Honební společenstvo	14	2	5
Svazek obcí	2	0	2
Obec, obecní úřad	19	2	2

Zdroj: [20]

Oblast Slavičínska vykazovala v září 2003 celkem 1337 ekonomických subjektů a oblast Luhačovicka 1665 subjektů. Poměrově je v oblasti Luhačovicka větší podíl živnostníků, ostatní kategorie obou oblastí jsou srovnatelné.

Tab. 8. Počet zastoupení odvětvové klasifikace registrovaných ekonomických subjektů v roce 2003

Odvětvová klasifikace ekonomických činností	Slavičínsko	Luhačovicko	Mikroregion
Zemědělství, myslivost a lesní hospodářství	161	147	483
Dobývání nerostných surovin	0	0	1
Zpracovatelský průmysl	381	320	1067
Výroba a rozvod el., plynu a vody	2	2	4
Stavebnictví	234	167	726
Obchod, opravy motor. vozidel a spotř. zboží	660	836	1955
Pohostinství a ubytování	74	397	523
Doprava, skladování, pošty a telekomunikace	75	76	233
Peněžnictví a pojišťovnictví	52	53	141
Činnosti v obl. nemovitostí, pronajímání movitostí, služby pro podniky, výzkum a vývoj	319	432	934
Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	2	1	4
Školství	30	42	92
Zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	27	34	65
Ostatní veřejné sociální a osobní služby	108	172	391
Celkem	2125	2679	6619

Zdroj: [20]

Z hlediska registrované činnostní struktury, tj. dle odvětví klasifikace ekonomických činností (OKEČ) na území mikroregionu Luhačovské Zálesí převažují u soukromých podnikatelů činnosti obchodní, činnosti v oblasti zpracovatelského průmyslu, činnosti v oblasti nemovitostí, činnosti stavební a činnosti v oblasti pohostinství a ubytování. Z hlediska střednědobé analýzy lze pozorovat ústup zemědělských činností a růst oblasti služeb a obchodu, což je způsobeno poptávkou po těchto službách na úkor zemědělské výroby.

V oblastech Slavičínska a Luhačovicka převažujícími činnostmi jsou činnosti obchodní, činnosti v oblasti nemovitostí, činnosti v oblasti zpracovatelského průmyslu, činnosti v oblasti pohostinství a ubytování a činnosti stavební.

U obou území je převládající činností oblast obchodu (tj. maloobchod, opravy spotřebního zboží, velkoobchod a zprostředkování obchodu). Nejmarkantnější rozdíly lze pozorovat u činností souvisejících s ubytovacími a stravovacími službami, které jsou dominantnější na Luhačovicku a činnosti zpracovatelského průmyslu (tj. průmysl potravin, textilní oděvní, kožedělný, dřevozpracující, apod. dle OKEČ) a stavební činnosti, které jsou dominantnější na Slavičínku. Více jak 70 % těchto činností je zabezpečováno živnostníky a malými podnikateli.

Dle získaných údajů z ČSÚ vyplývá, že největší skupinou registrovaných subjektů z hlediska vytvořených pracovních míst, je kategorie bez zaměstnanců, což jsou převážně fyzické osoby provádějící činnost na živnostenský list. Se vzrůstajícím počtem pracovníků v jednotlivých subjektech, klesá počet těchto organizací zaměstnávajících ekonomicky aktivní obyvatelstvo.

Největšími zaměstnavateli jsou na Slavičínku: Prabos, a.s., Základní škola Slavičín, Městská nemocnice, AG Zálesí Slavičín a.s., Remerx.

Na Luhačovicku to jsou pak především Lázně Luhačovice a.s., Zálesí s.r.o., Sanatorium Miramare s.r.o., SOŠ a SOU Luhačovice.

Tab. 9. Míra nezaměstnanosti mikroregionu Luhačovské Zálesí v průběhu roku 2003

Název obce	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Biskupice	7,22	6,95	6,68	6,42	5,88	5,61	6,15	6,32	6,32	7,11	7,37	7,37
Březůvky	12,91	13,91	13,25	12,25	12,25	13,58	14,90	14,24	13,29	13,6	13,9	13,2
Dobrkovice	10,22	8,76	9,49	10,95	10,22	12,41	10,95	10,71	10,00	10,0	8,57	7,24
Dolní Lhota	7,77	8,11	8,78	7,77	8,11	7,77	7,43	8,20	8,85	9,84	8,52	9,84
Doubravy	18,64	17,80	16,95	15,25	14,83	14,41	14,83	13,88	11,02	11,0	11,4	12,4
Horní Lhota	13,20	12,80	12,40	12,40	10,40	10,40	12,80	12,75	13,55	13,2	12,4	13,8
Hřivínův Újezd	15,64	14,55	12,73	10,55	9,45	10,18	10,91	10,47	10,47	11,2	10,5	10,5
Kaňovice	11,81	11,02	9,45	9,45	9,45	9,45	11,02	12,21	12,98	10,7	12,2	13,2
Kelníky	11,54	11,54	10,26	10,26	10,26	10,26	12,82	11,76	11,76	11,8	11,8	11,8
Ludkovice	7,84	9,09	7,52	7,21	6,90	6,58	7,21	8,49	8,49	8,81	9,12	9,12
Luhačovice	7,40	7,43	7,11	7,29	6,60	6,64	6,57	6,62	7,54	7,18	7,99	8,12
Petrůvka	7,56	6,98	5,23	5,81	5,81	6,40	6,98	7,74	6,55	7,74	7,74	7,55
Podhradí	12,94	10,59	9,41	9,41	10,59	9,41	9,41	8,70	9,78	9,78	9,78	10,4
Pozlovice	8,14	7,26	6,55	7,08	7,26	6,90	7,79	7,18	7,51	6,51	6,84	7,51
Provodov	10,05	10,50	9,94	9,94	10,22	11,05	12,15	11,17	10,90	10,6	10,1	10,5
Sehradice	7,40	6,58	7,12	7,67	7,67	7,95	7,67	8,15	7,34	8,70	9,24	9,87
Slavičín	11,14	10,73	10,21	9,82	9,54	9,66	10,51	10,60	10,24	10,0	9,86	10,9
Slopné	10,27	8,22	6,16	6,51	6,51	6,51	9,59	11,27	11,27	10,6	12,3	12,3
Velký Ořechov	5,80	6,38	6,67	7,54	7,54	7,54	8,99	9,62	7,76	7,18	8,05	8,05

Zdroj: [19]

Tab. 10. Míra nezaměstnanosti mikroregionu Luhačovské Zálesí v průběhu roku 2004

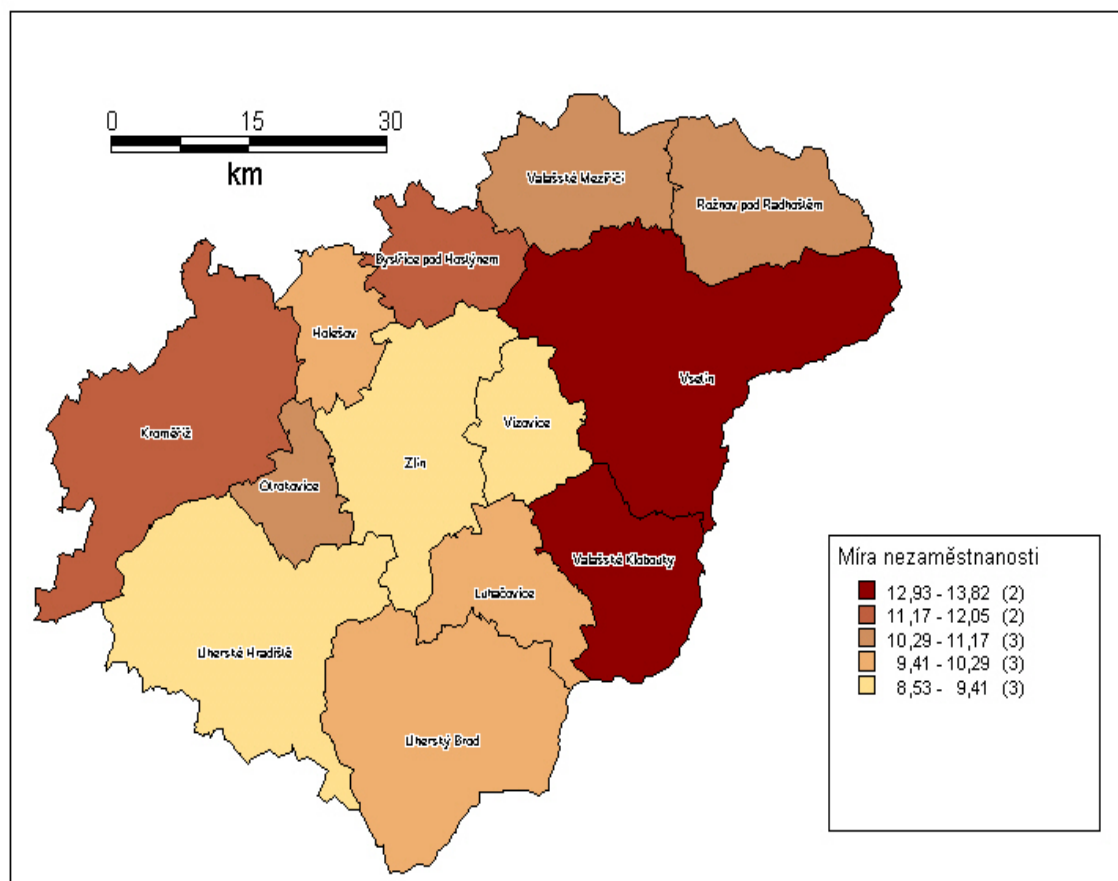
Název obce	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Biskupice	8,16	7,63	6,58	6,58	5,53	5,26	6,05	6,05	6,32	6,32	6,58	7,37
Březůvky	12,8	12,03	11,78	11,1	11,7	12,7	12,97	12,03	11,7	10,8	10,8	12,7
Dobrkovice	6,43	7,86	7,86	9,29	8,57	9,29	9,29	11,43	10,0	9,29	7,14	8,57
Dolní Lhota	10,49	8,52	8,20	7,54	7,54	7,54	6,89	5,90	6,23	5,57	6,23	5,90
Doubravy	13,49	14,7	14,69	14,3	14,7	13,5	13,88	13,88	13,1	13,5	13,9	14,3
Horní Lhota	15,54	15,14	13,55	13,15	12,75	13,94	12,75	11,55	12,4	12,0	13,9	15,4
Hřivínův Újezd	10,83	10,11	10,47	9,03	9,39	9,75	9,75	10,47	11,6	11,2	11,6	10,5
Kaňovice	17,56	14,50	12,98	9,92	9,92	9,92	9,92	9,16	11,5	12,2	9,92	10,7
Kelníky	10,59	10,59	10,59	10,59	10,59	8,24	7,06	5,88	7,06	5,88	7,06	7,06
Ludkovice	10,06	10,69	10,06	8,81	8,18	8,18	8,18	8,81	8,18	7,55	7,86	8,49
Luhačovice	9,19	8,98	8,73	7,57	7,71	7,89	7,99	8,03	8,35	8,17	8,87	10,5
Petrůvka	7,74	7,74	8,33	7,74	7,74	7,14	8,33	7,14	5,95	5,95	4,76	7,14
Podhradí	11,96	11,96	10,87	10,87	11,96	10,87	10,87	11,96	15,2	15,2	14,1	13,0
Pozlovice	8,51	8,85	8,35	6,68	5,51	5,01	5,84	6,68	6,34	6,84	8,18	9,5
Provodov	11,17	10,90	11,17	10,63	10,63	11,17	11,44	11,44	11,4	9,54	9,54	9,54
Sehradice	10,33	10,05	8,70	7,88	8,15	8,97	10,05	10,60	10,1	9,24	8,97	10,1
Slavičín	11,47	11,14	10,71	10,16	9,23	9,07	9,81	10,05	10,19	9,56	9,64	9,64
Slopné	11,97	11,27	9,51	7,39	7,75	9,07	8,10	7,39	6,34	5,99	8,80	9,51
Velký Ořechov	7,47	8,91	7,76	7,18	8,25	5,46	6,32	6,03	6,32	5,75	5,46	6,03

Zdroj: [19]

Vyšší míra nezaměstnanosti je na Slavičínku. Slavičínko trvale překračuje míru nezaměstnanosti jak Zlínského kraje, tak i celé České republiky. U obou oblastí má růst nezaměstnanosti podobný vývoj až ke konci roku 2004, kdy Slavičínko zaznamenává mírný pokles nezaměstnanosti, naopak Luhačovicko mírný nárůst.

Vyšší míra nezaměstnanosti na Slavičínku je dána již definovaným útlumem rozvoje průmyslu v této oblasti a zatím nedostatečným rozvojem malého a středního podnikání, který by nahradil ztracené pracovní příležitosti u bývalých Vlárských strojren a Prabosu Slavičín.

Pro rozvoj cestovního ruchu je významná zaměstnanost v činnostech spojených se stravováním a ubytováním.

Obr. 4. Nezaměstnanost Zlínského kraje k 1.1.2003

5.1.7 Lidské zdroje

Vzdělanost obyvatelstva patří k novodobé demografické analýze k jejím důležitým prvkům. Vzdelanostní struktura obyvatel Slavičína a Luhačovic je v celkovém důsledku mírně nad průměrem vzdelanostní struktury Zlínského kraje. Pro srovnání má Zlínský kraj 66,6 % obyvatel s nižším než středoškolským vzděláním, 25,7 % s úplným středním vzděláním a 7,7 % s vysokoškolským vzděláním.

Informace o úrovni vzdělání obyvatelstva se zjišťují při demografických centrech u osob starších 15 let.

Výsledky jednotlivých sčítání dokumentují nárůst vzdělanostní úrovně naší populace. V samotném Luhačovském Zálesí roste podíl osob se středním i vysokoškolským vzděláním na úkor obyvatelstva s nejnižším stupněm vzdělání.

V roce 1980 mělo pouze základní vzdělání ještě více než polovina obyvatelstva starších 15 let. Do roku 1991 se zastoupení této vzdělanostní kategorie snížilo na necelých 38 % a v roce již na 27 %. V roce 1991 mělo nejvýše maturitu necelých 20 % obyvatel, zatímco při posledním sčítání to bylo více než 26 %. Průměr mikroregionu překračovala města Luhačovice (31,2 %), Slavičín (30,7 %) a Pozlovice (27,7 %). Podíl osob s vysokoškolským vzděláním vzrostl v mikroregionu mezi posledními dvěma sčítáními ze 4,8 % na 6,8 %. Největší zastoupení vysokoškolsky vzdělaných osob bylo zjištěno, tak jako v případě úplného středního vzdělání, v Luhačovicích, Slavičíně a Pozlovicích.

U Slavičína a Luhačovic jsou srovnatelné hodnoty u středního odborného a úplného středního vzdělání. Na Slavičíně je vyšší podíl občanů s nejvyšším základním vzděláním, na Luhačovicku naopak je vyšší podíl občanů s vysokoškolským vzděláním. Vysokoškolské vzdělání vykazuje na Slavičíně 7,5 % obyvatel, na Luhačovicku 9,9 %. Průměr Zlínského kraje vysokoškolských obyvatel je 7,7 %. Dané hodnoty odrážejí vyšší podíl občanů dělnických profesí, který je dán strukturou nabídky zaměstnanosti v dané oblasti.

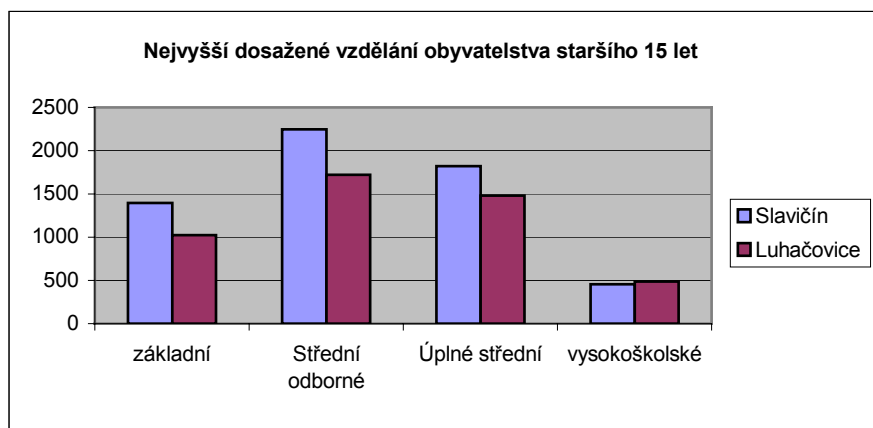
Vzdělávání nabízí síť škol, která svou strukturou pokrývá nabídku od mateřských škol po úplné střední vzdělání. Pro potřeby cestovního ruchu jsou využitelné obory na SOU v Luhačovicích a ve Slavičíně, které poskytují vzdělání v oborech gastronomie - s akreditovanými obory pro společné stravování (kuchař - číšník, servírka). K rozvoji cestovního ruchu přispívají určitým způsobem i jazykové školy, které zvyšují jazykovou vybavenost obyvatelstva, a tím i jeho komunikativnost se zahraničními návštěvníky regionu.

Na Slavičíně je otevřena pobočka Soukromé vysoké školy Kunovice - Evropský polytechnický institut s.r.o., detašované pracoviště Slavičín, která nabízí vysokoškolské vzdělání bakalářského typu. [20]

Tab. 11. Vzdělání obyvatelstva staršího 15 let, podle sčítání lidu, domů a bytů 2001

Obec	Počet obyvatel starších 15 let celkem	z toho mající nejvyšší dokončené vzdělání				
		základní	Střední odborné	Úplné střední	vysokoškolské	nezjištěno
Biskupice	592	157	284	127	19	5
Březůvky	521	198	216	89	18	0
Dobrkovice	235	89	95	44	3	4
Dolní Lhota	457	136	218	93	10	0
Doubravy	384	147	154	72	7	4
Horní Lhota	427	137	187	80	21	2
Hřivínův Újezd	474	176	187	94	14	3
Kaňovice	219	87	82	38	10	2
Kelníky	151	59	64	22	3	3
Ludkovice	556	184	233	103	27	9
Luhačovice	4750	1022	1721	1480	488	39
Petrůvka	298	86	127	71	14	0
Podhradí	150	52	69	24	5	0
Pozlovice	947	213	387	262	76	9
Provodov	650	243	285	105	15	2
Sehradice	612	202	266	123	13	8
Slavičín	5930	1394	2244	1819	454	19
Slopné	477	145	187	124	21	0
Velký Ořechov	56	183	241	113	27	2
Mikroregion celkem	18396	4910	7242	4883	1245	111

Zdroj: [20]

5.1.8 Zdravotnictví

Základem zdravotní péče v území je síť praktických lékařů a zdravotních středisek. Zdravotní péče je víceméně koncentrována do Slavičína a Luhačovic. V mikroregionu je pouze jedna nemocnice místního významu ve Slavičíně, všechny náročnější případy se řeší v Baťově krajské nemocnici ve Zlíně. Rychlá záchranná služba je opět ve Slavičíně. Na území mikroregionu se vyskytuje řada zdravotních zařízení vesměs privátního zaměření. Mikroregion disponuje pěti lékárnami, z toho tři jsou v Luhačovicích a dvě ve Slavičíně. Oblast sociální péče na území mikroregionu je buď poskytována pečovatelskou službou (od 1.1.2005 tuto službu zajišťuje Charita sv. Vojtěcha), nebo v zařízeních sociální péče. Zabezpečení zdravotnických a sociálních služeb je na úrovni odpovídající velikosti mikroregionu. Další zlepšení standardů zajištění zdravotní péče a péče o seniory je ale základní podmínkou dalšího rozvoje kvality života občanů.

Tab. 12. Zdravotní specializace v mikroregionu Luhačovské Zálesí

Specializace	Slavičín	Luhačovice	Mikroregion
Akupunktura	0	1	1
Dětský lékař	2	2	4
Diabetolog	1	1	2
Gynekologie	1	2	3
Homeopatie	1	2	2
Chirurgie	1	1	2
Inhalatorium	0	1	1
Kožní lékař	1	1	2
Laboratoř	1	5	6
Lékárna	2	3	5
Masáže a rehabilitace	3	2	5
Neurologie	1	0	1
Oční lékař	1	1	2
Ortopedie	1	0	1
Praktický lékař	6	14	26
První pomoc, Rychlá záchranná služba	0	1	1
Stomatolog	8	6	17
Ušní, nosní, krční	2	1	3
Zubní laboratoř	1	0	1

Zdroj: [20]

5.1.9 Doprava

V posledních letech je velmi frekventovaná otázka tzv. dopravní obslužnosti území. Problémem je rozdíl mezi rostoucími náklady a klesající poptávkou, která se řeší zejména omezováním počtu spojů. Tím dochází ke snížení nákladů, ale i úbytku cestujících, což opětovně vede k další redukci dopravy a nepříznivý vývoj tak stále pokračuje.

Úroveň plošné dopravní obsluhy veřejnou dopravou se liší podle konkrétní situace území a podstatný vliv má taktéž postavení obce v sídelním systému (počet obyvatel) a její poloha v dopravní síti (centrální, periferní). Význam faktorem rozvoje sítí veřejné dopravy je též koncentrace pracovních míst a s tím související dojížděka do zaměstnání.

Silniční síť

Území mikroregionu protíná silniční síť, která je tvořena výhradně silnicemi II. a III. třídy. Charakteristickým rysem dopravní infrastruktury mikroregionu je nižší hustota silniční sítě s absencí rychlostních komunikací a silnic I. třídy. I přes tento nedostatek jsou všechny sídelní jednotky dostupné. Současný stav vozovek a silnic je pokládán za nevyhovující.

Železniční síť

Železniční doprava se v obsluze mikroregionu významnějším způsobem uplatňuje pouze v Bohuslavicích nad Vlárí, Slavičíně, Luhačovicích a Biskupicích. Výrazným negativem zdejší železniční dopravy je neexistence rozumného spojení s krajským městem. Železniční doprava se víceméně zaměřuje na přepravu ve směru na Uherský Brod popřípadě na Brumov-Bylnici. Frekvence spojení s Uherským Brodem je poměrně vysoká. Několik vlaků jezdících po těchto tratích, je vedeno přímo do Brna, Prahy a Ostravy. V mikroregionu se nevyskytuje obec, která by byla odkázána pouze na vlak. Železniční stanice ve Slavičíně je lokalizována nevýhodně na samém okraji města, proto zde železniční doprava není příliš využívána.

Hromadná doprava

Přímé spojení hromadnými dopravními prostředky mezi oběma oblastmi je možné pouze autobusem. Ve sledované oblasti jsou dva dopravní uzly, které si kolem sebe vytvářejí menší dojížděková zázemí. Autobusové spoje jsou směřovány do Slavičina a Luhačovic.

Přes mikroregion jsou vedeny i dálkové linky, které spojují především Luhačovice s významnými centry ČR a SR. Autobusová spojení lze hodnotit jako uspokojivá.

Obecně lze konstatovat, že alespoň v pracovní dny je obsluha mikroregionu veřejnou dopravou zajištěna standardně. Problematická je až na několik výjimek doprava o víkendech, kdy bez osobního automobilu nelze cestovat.

Obr. 5. Výřez mapy Zlínského kraje - doprava

5.1.10 Cestovní ruch

Rozvoj cestovního ruchu je vázán na geografické, historické, sociální aspekty území, kde je žádoucí co nejvyšší míra spolupráce všech zainteresovaných subjektů.

V oblasti Slavičína a Luhačovicka se do roku 2000 nevytvářely konkrétní produkty cestovního ruchu přímo související s jeho rozvojem. Po vzniku mikroregionu Luhačovské Zálesí se situace postupným způsobem začala měnit. Centrální podpory by se mělo problematice cestovního ruchu dostávat z Krajského úřadu, kde byl zřízen odbor

cestovního ruchu, který se v průběhu roku 2003 stal součástí odboru strategického plánování.

Rozvoj cestovního ruchu je součástí činnosti rozvojových agentur a různých sdružení. Působení podnikatelských subjektů v oblasti cestovního ruchu je doposud málo koordinované, vesměs založené na účelové spolupráci a individuální iniciativě.

Organizaci cestovního ruchu se dále zabývají města a obce zřizující infocentra a pak cestovní kanceláře a agentury. V sektoru lázeňství jsou to akciová společnost Lázně Luhačovice a Sanatorium Miramare, s. r. o.

Informační centra a cestovní kanceláře

Informační centra jsou účinným nástrojem pro zajištění kontaktu návštěvníků se subjekty cestovního ruchu v regionu. Informační centra poskytují v místě svého působení informace a různé služby spojené se zajištěním cestovního ruchu, jejichž rozsah se individuálně liší. Nabízený informační servis turistům a místním občanům, podrobné informace o příslušném místě a jeho okolí, kapacity ubytovacích zařízení, přehled penzionů, hotelů, restaurací, kulturní památky, zajímavá turistická místa, tipy na výlety, sportovní a kulturní akce, provozní dobu sportovních a kulturních zařízení, případně další aktivity cestovního ruchu, jako např. informace o odjezdech autobusů a vlaků by měly být bezplatné. Zpoplatňovány by měly být pouze prodeje obchodního a doplňkového zboží jako jsou knihy, mapy, průvodce, upomínkové předměty, apod.

Na území mikroregionu se nachází 5 informačních kanceláří, z čehož 4 jsou v Luhačovicích a 1 ve Slavičíně, z toho jsou 2 zřízené městy (Luhainfo, Městské informační centrum) a zbývající jsou privátní.

Problémem některých informačních center je nevyhovující provozní doba, spojení s jinými činnostmi než služby pro turisty, příp. nedokonalé značení apod.

Uvedenou síť doplňují jednotliví poskytovatelé ubytovacích služeb, prostřednictvím svých recepcí nebo informačních schůzek s klienty svých zařízení.

Kompletní seřazené informace o celém mikroregionu Luhačovské Zálesí doplněné vyhledávacím serverem může každý najít na internetových stránkách mikroregionu tzn. www.luhacovske-zalesi.cz. Na aktuálnosti informací se podílejí informační centra.

Lázeňství

Mikroregion Luhačovské Zálesí je charakteristický tím, že se na jeho území nachází největší moravské lázně Luhačovice. Ty jsou jediné naše lázně s kompletním zařízením pro léčení dýchacích cest.

Prameny se využívají k pitné léčbě, koupelím a inhalacím. Dále se zde léčí nemoci trávicího ústrojí a nemoci z poruchy výměny látkové a žláz s vnitřní sekrecí. K léčbě jsou využívány hydrouhličitano-chlorido-sodné kyselky sloužící k pitným kúram (Vincentka, Ottovka, Aloiska, Amandka, pramen dr. Šťastného), k inhalační léčbě a přírodním uhličitým koupelím (Janovka, Antonínka, Jubilejní, Elektra, U čítárny).

Luhačovské minerální vody a jejich léčivé účinky jsou známy již od druhé poloviny 17. století. Voda z pramenů Vincentka a Amandka se začala využívat k pitným kúram a v lahvích se rozvážela po okolí. Postupně byly postaveny lázeňské objekty, rostl počet lázeňských hostů a v roce 1885 dosáhl 1500 za sezónu. V současné době je lázeňství v Luhačovicích reprezentováno především Láznemi Luhačovice, a. s., Sanatoriem Miramare, s. r. o.

V lázeňských léčebných zařízeních je poskytována léčba založená na využití přírodních léčivých zdrojů v kombinaci s nejmodernějšími léčebnými a rehabilitačními metodami. Kromě lázeňské léčby indikovaných onemocnění je nabízena také řada relaxačně ozdravných pobytů. Luhačovice poskytují hostům a návštěvníkům nejen lázeňskou léčbu a pobyt v neopakovatelném prostředí, ale i možnost aktivního odpočinku, kulturní a společenské vyžití v průběhu celého roku. Z kulturní nabídky je to např. „Otevírání pramenů“ při zahájení lázeňské sezóny, „Janáček a Luhačovice“ – hudební festival, programy v Lázeňském divadle, kolonádní koncerty a jiné. Ke sportovní nabídce patří např. tenis, minigolf, cykloturistika, kuželky, sauna, fitness centra, squash, bowling, projížďka na loďkách, rybolov či koupání. V zimě pak například sjezdové lyžování nebo běžkování. Vděčné jsou ovšem i výlety do okolí (hrady, zámky, muzea, skanzeny a další historické památky, ale také vinné sklepy v proslulých moravských vinařských oblastech).

Ubytovací zařízení

Ubytovací kapacita mikroregionu Luhačovské Zálesí je v rámci Zlínského kraje vyšší oproti okolním mikroregionům, což je dáno charakterem mikroregionu jako lázeňské oblasti. Na území mikroregionu se vyskytuje přibližně 366 ubytovacích zařízení různého

typu a různých kvalit služeb, tak aby byla uspokojena poptávka jak movitých tak i méně movitých klientů.

Výrazná koncentrace je právě v oblasti města Luhačovice a obce Pozlovice, které spolu vytvářejí jedno lázeňské území. Poskytovatelé těchto ubytovacích služeb každoročně mění svou nabídku z hlediska kvality i počtu lůžek v souvislosti s přiblížením se trendům západoevropského standardu.

Ceny za ubytování se u hotelů pohybují v rozmezí od 250 Kč do 1500 Kč, u penzionů to je 200 Kč až 1050 Kč a ubytování v soukromí se pohybuje v závislosti na vybavenosti a to od 180 Kč /den.

Stravovací zařízení

Kapacita stravovacích zařízení mikroregionu Luhačovské Zálesí opět vykazuje vyšší průměrný počet ve srovnání s jinými velikostně podobnými územními celky, což je dáno lázeňským charakterem oblasti. Lze zde pozorovat rozdílnost jak cenovou, tak i kvalitativní v nabízených službách, přičemž není problém se najít v cenové kategorii od 60 Kč. Gurmán si může vybrat jak z české, tak i světové kuchyně, přičemž není zapomínáno ani na vegetariánskou stravu.

Aktivita ve volné čase v mikroregionu

1) Turistika

Síť značených tras pro pěší turistiku, která je pravidelně obnovována v mikroregionu dosahuje celostátního průměru. Nástupním místem pro většinu tras jsou Luhačovice a ostatními obcemi tyto značené trasy procházejí. Značení turistických tras a jejich údržbu zabezpečuje Klub českých turistů. Značení tras je velmi kvalitní, ale nedostatečná je doprovodná infrastruktura, jako jsou odpočívadla, informační tabule, odpadkové koše, apod.

2) Cykloturistika

Mikroregionem Luhačovské Zálesí prochází síť stávajících nadregionálních cyklotras č. 46, 5054, 5055, 5056, 5057, 5068, 5069 a síť navrhovaných mikroregionálních cyklotras, propojujících všechny obce mikroregionu a nabízejících cykloturistům možnost navštívit a poznat rozmanitost lokalit charakterizujících toto území.

Tab. 13. Cyklotrasy

Číslo trasy	Barva	Popis trasy
46	červená	Pitín - Slavičín - Loučka - Vizovice - Dešná - Všemina
5054	modrá	Zlín - Jaroslavice - Pindula - Provodov - Pradlisko - Řetechov - Luhačovice - Kladná-Žilín - Rudimov - Slavičín
5055	zelená	Zlín - Jaroslavice - Pindula - Zlámanec - Uherský Brod
5056	modrá	Mechnáč - Komňa - Bojkovice - Rudimov - Kladná-Žilín - Luhačovice - Řetechov - Komonec - Spletený vrch - Vizovice
5057	zelená	Vizovice - Spletený vrch - Doubrava - Klementina - Vysoké Pole - Drnovice - Tichov - Smolina
5068	zelená	Pindula - Paseky - Želechovice
5069	zelená	Klenčov - Paseky - Pod Slavickým kopcem

Zdroj: [18]

Obr. 6. Výřez mapy Zlínského kraje – turistika

5.2 SWOT analýza

Souhrnný přehled silných a slabých stránek, rozvojových příležitostí a ohrožení mikroregionu.

5.2.1 Silné stránky

Průmysl a podnikání, zemědělství a lesnictví

- dlouhodobá tradice lázeňství – rozvoj v terciální oblasti podnikání
- vhodné podmínky pro specializaci zemědělství na chov skotu
- existence zdrojů surovin, především energetických, stavebních hmot (dřevo)
- příznivé podmínky pro rozvoj dřevařského průmyslu – velká lesnatost

Lidské zdroje

- dostatek volné pracovní síly
- příznivá věková struktura obyvatelstva
- stabilizovaná síť základního školství
- udržování kulturních tradic
- nárůst podílu osob v mikroregionu se středním a vysokoškolským vzděláním
- výstavba nových bytových jednotek

Technická infrastruktura

- přítomnost železniční trati s možností osobní přepravy se zajištěním spojení se Slovenskem přes celní přechod
- zachovalá síť veřejné autobusové dopravy
- dostatečné telekomunikační zabezpečení
- dostatečné pokrytí elektrickou energií

Cestovní ruch

- významné lázně Luhačovice – jediné lázně v ČR pro léčbu dýchacích cest
- velká koncentrace ubytovacích a stravovacích služeb
- velké množství kulturních a historických památek
- dochované bohaté kulturní tradice
- východisko do oblasti CHKO Bílé Karpaty
- nabídka zajímavých a rekreačních atraktivit
- vysoký podíl zaměstnanosti na cestovním ruchu

Životní prostředí a přírodní zdroje

- výskyt léčivých minerálních vod

- převážná část mikroregionu leží v CHKO Bílé Karpaty
- vysoký podíl lesních porostů

5.2.2 Slabé stránky

Průmysl a podnikání, zemědělství a lesnictví

- nedostatek infrastruktury a zařízení pro podporu rozvoje malého a středního podnikání, nedostatečná finanční podpora
- nižší procento obyvatelstva v produktivním věku
- vzdálenost od centra, východní hranice
- geografická poloha mikroregionu předurčuje jen průměrné předpoklady rozvoje zemědělství

Lidské zdroje

- nízká územní mobilita pracovní síly
- nižší vzdělanostní úroveň
- nárůst počtu domácností jednotlivců a neúplných rodin – větší nároky na počet bytů
- nedostatek pracovních příležitostí v primární a sekundární sféře
- velké množství podílu neumístěných absolventů škol na celkovém počtu nezaměstnaných

Technická infrastruktura

- neuspokojivý technický stav silnic a místních komunikací
- nedostatek parkovacích ploch
- chybí provázanost mezi autobusovou a železniční dopravou
- chybí napojení na rychlostní silniční komunikace
- chybí odpovídající připojení elektrické energie

Cestovní ruch

- nedostatek zařízení pro zimní rekreaci
- málo turistických programů s kvalitním zajištěním služeb
- nedostatečně hygienicky vhodná přehrada pro letní rekreaci
- špatný stav některých památek a historických objektů

5.2.3 Příležitosti***Průmysl a podnikání, zemědělství a lesnictví***

- získání větších zdrojů pro podporu rozvoje malých a středních firem
- navázání ekonomické spolupráce s příhraničními oblastmi SR s využitím prostředků EU
- využití alternativních zdrojů energie, recyklace odpadů
- směřovat průmyslové zóny do volných ploch

Lidské zdroje

- přizpůsobení systému vzdělávání potřebám trhu
- adaptace školského systému na klesající počty dětí a využití volné kapacity školských zařízení
- podpora začleňování obtížně umístitelných skupin obyvatelstva na trhu práce

Technická infrastruktura

- výstavba a rekonstrukce kanalizační sítě a čistíren odpadních vod
- zlepšení kvalitativních parametrů pitné vody a zásobování pitnou vodou
- napojení mikroregionu na dopravní síť v závislosti na řešení celkové dopravní situace Zlínského kraje
- výstavba vedení velmi vysokého napětí Slušovice - Slavičín

Cestovní ruch

- podpora rozvoje lázeňství
- podpora cestovního ruchu a rekreace v oblasti cykloturistiky a agroturistiky
- cílená propagace služeb
- regenerace historických památek
- rozšíření nabídky sportovního zařízení

Životní prostředí a přírodní zdroje

- využití krajiny pro turistiku a rekreaci
- likvidace černých skládek
- dobudování vodovodní, kanalizační a plynofikační sítě

5.2.4 Ohrožení***Průmysl a podnikání, zemědělství a lesnictví***

- zpoždění řešení výstavby a oprav stávajících komunikací (nedostatek financí)
- vylidňování oblastí s tradičními vazbami na zemědělskou a lesnickou výrobu
- pomalý rozvoj podnikatelské infrastruktury

Lidské zdroje

- nárůst nezaměstnanosti se všemi negativními důsledky
- odliv kvalifikované pracovní síly
- vyjíždka lidí za prací mimo region

Technická infrastruktura

- izolace regionu od vnitrostátní a mezinárodní dálniční sítě – špatná přístupnost
- snižování počtu spojů mezi obcemi a městy
- postupné chátrání dopravní infrastruktury

Cestovní ruch

- konkurence sousední turistické nabídky
- zhoršování stavu historických památek
- rizika kapitálové návratnosti do budování turistické infrastruktury

Životní prostředí a přírodní zdroje

- rostoucí množství odpadů
- narůstající nedisciplinovanost občanů s nakládání s odpady
- nárůst osobní a nákladní dopravy na špatných komunikacích

5.3 Shrnutí analytické části

V analytické části diplomové práce byl kladen důraz na charakteristiku a popis mikroregionu Luhačovské Zálesí, jeho geografických a historických podmínek a dále podrobnější rozbor obyvatelstva, nezaměstnanosti, zdravotnictví, dopravy a v neposlední řadě také lidských zdrojů a cestovního ruchu.

Na základě vypracované SWOT analýzy jsem dospěla k závěru, že pokud se má mikroregion Luhačovské Zálesí dále rozvíjet a dosáhnout vyšší životní úrovně bude se muset aktivně zapojit do čerpání strukturálních fondů EU a do získávání dotací a grantů vypisovaných příslušnými ministerstvy, kraji, apod. Bez takto získaných finančních prostředků se bude situace v regionu postupně zhoršovat.

6 PROJEKTOVÁ ČÁST

V předcházející části diplomové práce byla provedena analýza území Slavičína a Luhačovicka jako součásti mikroregionu Luhačovské Zálesí. Byla zde popsána specifika, případné diferenciacie obou územních celků.

Z uvedené analýzy vyplývají určité logické skutečnosti, které mohou být předmětem komplexního rozvoje území Slavičína a Luhačovicka a potažmo celého mikroregionu Luhačovské Zálesí.

Celé toto území je natolik specifické a přitažlivé právě svými neopakovatelnými atraktivitami, že by bylo chybou nezabývat se rozvojem jeho potenciálu daným vývojem, přírodními podmínkami a lidskými zdroji.

Jednou z možných cest, jak tyto aktivity zefektivnit, je spolupráce zainteresovaných subjektů působících v území, jako jsou orgány státní správy, samosprávy, podnikatelských a neziskových subjektů na principu partnerství včetně finanční spoluúčasti. Výsledkem takovéto spolupráce na úrovni místní samosprávy je založení svazku měst a obcí s názvem mikroregion Luhačovské Zálesí.

V letech 1999 – 2003 byly realizovány tyto projekty:

- Strategický rozvojový plán mikroregionu Luhačovské Zálesí
- Integrovaný záchranný systém mikroregionu Luhačovské Zálesí
- Informační systém mikroregionu Luhačovské Zálesí
- Studie rozvoje cykloturistiky – mikroregionální cyklotrasy mikroregionu Luhačovské Zálesí
- Marketingová studie zpracování dřevního odpadu
- Předprojektová a projektová dokumentace rozhledna Komonec
- Zlínsko – likvidace odpadních vod

- Studie rozvoje území Slavičína a Luhačovic po vzniku nového pověřeného úřadu
Luhačovice

6.1 Varianty strategického chování

Na základě SWOT analýzy vypracované v rámci analytické části diplomové práce jsem navrhla následující varianty strategického chování.

6.1.1 Přístup SO – využití silných stránek a příležitostí plynoucích z okolí

- podpora rozvoje zemědělské výroby v mikroregionu
- využití dobré dopravní dostupnosti a napojení na důležité komunikace, průběžné opravy místních komunikací
- rozvoj cestovního ruchu v duchu kulturních a historických tradic mikroregionu, využití přírodních podmínek v rozvoji cestovního ruchu
- využití současných volných kapacit v průmyslové zóně a průmyslového areálu pro podnikání
- zajišťování kulturního a sportovního života v obcích, aby nedocházelo k migraci místních obyvatel

6.1.2 Přístup WO – snaha o eliminaci slabých stránek za pomoci příležitostí z okolí

- vytvoření průmyslové podnikatelské zóny především pro malé a střední podniky
- společný postup při rozvojových koncepcích v rámci mikroregionu, aby se nezatěžovaly rozpočty malých obcí

- budování nové infrastruktury cestovního ruchu, nabídka především pěší turistiky a cykloturistiky, nalezení nových cyklotras
- využití komunálního odpadu k druhotnému zpracování, vytváření sběrných dvorů, třídění odpadu
- maximálně využití možnosti dotací jak krajských a státních, tak i evropských z vyhlášených programů

6.1.3 Přístup ST – snaha o využití silných stránek k eliminaci hrozeb

- vysoká nezaměstnanost v mikroregionu je velký problém, ale vzhledem k dopravní dostupnosti k aglomeraci Zlína je možné ji částečně eliminovat
- zmapování všech volných hospodářských objektů v mikroregionu a nabídnutí podnikatelům
- nedostatek kapitálu lze vyřešit pouze sdružením obcí v rámci mikroregionu a společným postupem při žádání o dotace jak státní tak i ze strukturálních fondů Evropské unie
- zpracování analýz pro rozvoj mikroregionu, zpravování analýzy v odpadovém hospodářství
- při tvorbě nových podnikatelských zón je výhodou vytvořená infrastruktura v mikroregionu (vodovody, plynofikace, kanalizace), dopravní dostupnost

6.1.4 Přístup WT – snaha o eliminaci slabých stránek a o eliminaci hrozeb

- uplatňuje se v případě krizové situace, kdy by docházelo k neustálému zvyšování nezaměstnanosti, obyvatelé mikroregionu by odcházeli a nebyla by šance na zlepšení života v mikroregionu a zastavení tohoto vývoje. V současné době však dochází k příznivému vývoji, neboť počet obyvatel v mikroregionu mírně stoupá, hledají se možnosti další výstavby bytů a rodinných domů i možnosti rozvoje mikroregionu a

hledání investorů, které může být vzhledem k dopravní dostupnosti a dobrému stavu infrastruktury úspěšné. V aglomeraci okolních mikroregionů vznikají nová pracovní místa a je předpoklad, že i bez vytváření pracovních míst v mikroregionu by do budoucna nemuselo docházet ke stěhování do jiných míst, ale přijímání zaměstnání dopravně dostupného.

6.2 Návrhy priorit rozvoje mikroregionu

S ohledem na možnosti financování obcí v mikroregionu je nutné stanovit priority, kterými by se měly obce mikroregionu zabývat tak, aby i v případě získání dotace bylo možné investiční akce definovat.

6.2.1 Prioritní osa č. 1: „Ekonomický rozvoj“

Cíl: strategické vize je dosažení přiměřené rozvojové dynamiky zabezpečující pozitivní vývoj životní úrovně obyvatelstva.

Celkové zhodnocení ekonomického potenciálu je velmi obtížné, ale základním cílem musí být stabilizace území s důrazem na využití všech potencionálních možností urychlení ekonomického rozvoje. Základem musí být vytvořit mikroregion přitažlivý pro investory s účelnou, fungující strukturou především malých a středních podniků a odvětvovou strukturou podnikání odpovídající tradici a přednostem mikroregionu.

Docílení pozitivních výsledků bude dosaženo využitím všech důležitých vnitřních i vnějších rozvojových zdrojů. Prosperující, exportně orientovaná a územně i odvětvově diverzifikovaná ekonomika, založená na nových technologiích a investicích do výrobních i nevýrobních odvětví opírající se o malé a střední podniky s vysoce kvalifikovanou pracovní silou, tradici lázeňství a o zachování hospodářské funkce venkova.

Vzhledem k významu zemědělské výroby pro ekonomickou stabilizaci venkovských oblastí je potřebné vytvořit mechanismus podpory jejího rozvoje. Jednou z cest je integrace návazných oblastí, např. cestovní ruch a životní prostředí.

Opatření 1: umožnit investorům vstup do mikroregionu a vytvořit jim k tomu podmínky. Znamená to na základě vypracovaných územních plánů vytipovat vhodné lokality, plochy nebo již stávající nemovitosti a připravit je pro nové investice. Před uskutečněním nabídky je však nutné především vyřešit otázku vlastnických vztahů, zajistit propagaci a marketing těch pozemků a nemovitosti a aktivně vyhledávat konkrétní domácí a zahraniční investory pro vytipované zóny. To je možné především za pomoci Hospodářské komory nebo vládních agentur Czechinvest a Czechtrade v případě zahraničních investorů. V případě domácích investorů taktéž využít především představení mikroregionu na webových stránkách, v tisku, ale i na veletrzích (Region tour - veletrh regionálního rozvoje Brno).

Aktivity v opatření 1:

- využití státní podpory a dodatkových dotací určených pro zainvestování do územně připravených průmyslových zón
- vybudování podnikatelské zóny, zajištění vhodné lokality
- vypracování katalogu disponibilních prostor v opuštěných hospodářských budovách
- zajištění propagace a marketingu pozemků pro investice (např. prostřednictvím internetových stránek)
- navázání kontaktů především s agenturou Czechtrade, s Obchodní hospodářskou komorou, agenturou Czechinvest, bankami apod.
- cíleně využít existující podpory z programů a projektů ministerstev a to následujícím způsobem:
 - po vytipování využít především program „Reality“ v rámci operačního programu průmysl a podnikání. Tento program je určen pro rozvoj podnikatelského prostředí. Cílem priority je prostřednictvím rozvoje podnikatelské infrastruktury včetně rozvoje inovačního prostředí usnadnit rozvoj podniků a iniciovat vstup do podnikání.
 - cílem programu je vznik kvalitního a fungujícího prostředí v České republice prostřednictvím podpory investic do moderních výrobních provozů, rychlejší

rozvoj hospodářsky slabých či strukturálně postižených regionů prostřednictvím zvýšení jejich atraktivnosti pro tuzemské i zahraniční investory. Formou podpory je dotace a může být poskytnuta obcím nebo svazkům obcí nebo rozvojovým společnostem až do výše 75 %. Tento program byl spuštěn od 1.7.2004 a implementační agenturou je agentura Czechinvest. Vzhledem k dobrému stavu infrastruktury v mikroregionu by nemusela být investice do pozemků příliš vysoká. Pro umístění podnikatelské zóny je například ideální na Slavičínsku bývalý areál Vlárských strojíren, kde je mnoho dosud neobsazených budov vhodných pro výrobu i podnikatelskou činnost.

Opatření 2: rozvíjet předpoklady pro malé a střední podnikání s cílem zamezit zaostávání oblasti. Jedním z hlavních faktorů ekonomického rozvoje a zajištění konkurenceschopnosti území je rozvoj malých a středních podniků. Mezi hlavní překážky v podnikání patří především nejistota podnikatelského prostředí, pokles poptávky, špatná platební morálka, velká daňová zatíženost, nedostupnost levných úvěrů a podobně.

Aktivita v opatření 2:

- cílem regionu by tedy měla být snaha o zvýšení přitažlivosti i malého podnikání s tvorbou nových pracovních míst a přispění ke zlepšení hospodářské a sociální situaci mikroregionu
- dále stanovení určitých zvýhodněných podmínek bankovních úvěrů a leasingu a usnadňovat tím realizaci nadějných podnikatelských záměrů v oblasti malého a středního podnikání
- cíleně využívat existující podpory z programů a projektů ministerstev, vlády a organizací podporující malé a střední podnikání

Opatření 3: zvýšení technologické úrovně, produktivity práce, zavádění progresivní technologie. Všeobecná poddimenzovanost podniků v mikroregionu Luhačovské Zálesí způsobuje zaostávání jejich technologické úrovně vzhledem k jejímu úzkému vztahu ke kvalitě produkce a to se samozřejmě odráží v konkurenceschopnosti výrobků na trzích a také nedostatečném růstu produktivity práce.

Změna v této oblasti tzn. úspěšné zavádění progresivní technologie je sice velmi finančně náročné, ale naprosto nezbytné s ohledem na budoucí vývoj.

Aktivity v opatření 3:

- spolupráce s vysokými školami a výzkumnými a vývojovými pracovišti v regionu
- podpora rozvoje služeb pro vědu, výzkum a nové technologie

Opatření 4: Rozvíjení funkčního systému poradenství pro podnikatele. Jednou z překážek vzniku nových podnikatelských aktivit je nedostatečná znalost zájemců a podnikání v řadě významných oblastí jako je například legislativa, marketing řízení podniku či nedostatečné informace v možnostech financování. Je proto třeba zkvalitnit tyto služby a poskytnout podnikatelům nabídku zúčastnit se seminářů či setkání, které mohou být velmi důležité pro jejich ekonomickou budoucnost a mohou tak získat informace o nových podnikatelských příležitostech v mikroregionu.

Aktivity v opatření 4:

- podpora existujících a nově vznikajících poradenských subjektů
- využití nabídky Evropského informačního a školicího střediska při Baťově vile ve Zlíně na poskytování informací o EU (podnikání, legislativa, daně apod.)
- spoluprací a využitím poradenské služby UTB ve Zlíně
- využití nabídky seminářů OHK Zlín

Opatření 5: podpora rozvoje ekologického zemědělství a stimulování rozvoje ekologického zemědělství. Kvalitní život na vesnici je významným faktorem pro vytváření a pěstování pocitu sounáležitosti se svým mikroregionem. Proto je třeba mnohostranně podporovat společenský a kulturní život na vesnici.

Aktivity v opatření 5:

- zachování kulturního odkazu zvýší atraktivnost venkovského prostoru, oživí cestovní ruch a dá možnost dalšímu sdružování příjmů a posílení hospodářské síly venkova. Cílem opatření je zajistit trvale udržitelný rozvoj produkčních i mimoprodukčních funkcí zemědělství a lesnictví v souladu s danými podmínkami a regionální politikou Evropské unie. Rozvoji venkova a zemědělství se vedle státní dotace (program Leader) věnuje evropský program „Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství“.
- vytipování projektů vhodných pro podání v rámci programu RVMZ, který podporuje především hospodaření mladých farmářů (do 40 let), pozemkové úpravy, zvyšování zemědělské produkce, rozvoj multifunkčního zemědělství, obnovu vesnice.
- domnívám se však, že hlavní prioritou mikroregionu musí být zaměstnanost, a z toho důvodu si myslím, že prioritou v rámci ekonomického rozvoje mikroregionu by mělo být nalezení podnikatelské zóny pro investory.
- podporovat ekologické zemědělství a zavádění technologií šetrných k životnímu prostředí
- podpora programů ochrany půdy před vodní erozí, zalesňování pozemků nevhodných pro zemědělství, zatravňování orné půdy
- zmenšování orné půdy na úkor trvale travního porostu

6.2.2 Prioritní osa č. 2 „Lázeňství a cestovní ruch“

Cíl: základním cílem rozvoje by mělo být zvyšovat počty lázeňských hostů a turistů a nabídnout jim společenské programy (poslech hudby, procházky lázeňskými parky, kulturní pořady), rekondiční programy nebo poznávací zájezdy po blízkém okolí, aktivním trávením volného času (turistika, cykloturistika či jízda na koni). Lázeňství a turistika jsou ideální kombinací a skrývají v sobě velký potenciál budoucnosti.

Rozvoj lázeňství má pro mikroregion zásadní význam. Lázně Luhačovice jsou čtvrtými největšími lázněmi v ČR a nejvýznamnějšími moravskými lázněmi. Splňují 5P českých lázní tzn. léčebný účinek, přírodní prostředí, sportovní vyžití, kulturu a společenský život.

Dříve lázně Luhačovice navštěvovali nemocní lidé s konkrétní diagnózou, kteří se zotavovali po operaci či onemocnění, ale situace se mění a lidé začínají lázně navštěvovat jen s cílem odpočinout si od neustálého stresu.

Cestovní ruch, přes veškeré dosažené výsledky v posledních 10 letech, se stále vyvíjí víceméně spontánně. Ve většině regionů chybí dostatečně pestrá a kvalitní nabídka produktů a služeb ČR. Také chybí, nebo je nedostatečná, meziregionální koordinace aktivit, které svým rozsahem překračují hranice regionů a systematická podpora svazů a spolků cestovního ruchu (vytváření vztahů veřejné a soukromé sféry na principu partnerství). Naléhavá je také potřeba vybudování celostátního informačního systému ČR a funkčního propojení regionálních turistických informačních center.

Cestovní ruch je zpomalován malou aktivitou a nápaditostí subjektů cestovního ruchu v sestavování programových nabídek, směřujících k vícedenním pobytům, nedostatečnou propagací regionů a stále nízkou úrovní informační služby.

Rozvoj lázeňství úzce souvisí s rozvojem cestovního ruchu ale i s dalšími oblastmi jako jsou lidské zdroje, ekonomický rozvoj či životní prostředí.

Opatření 1: zviditelnění mikroregionu, propagace. Důležitá je prezentace cestovního ruchu jak v regionu, tak v ČR i v zahraničí.

Aktivity v opatření 1:

- vytvoření projektu na podporu služeb cestovního ruchu
- účast na tuzemských i zahraničních veletrzích a výstavách (Region tour, Holidayword)
- spolupráce s informačními centry mikroregionu i cestovními kanceláři
- zkvalitnění mikroregionální internetové stránky a vytvořit propagační materiály
- pořádání mezinárodních, národních a regionálních symposií a konferencí o cestovním ruchu

Opatření 2: Budování infrastruktury cestovního ruchu je základním předpokladem rozvoje cestovního ruchu v mikroregionu. V mikroregionu by mohly být vybudovány

cyklistické stezky, pěší stezky, ale bez podpory ubytovací a stravovací kapacity by to byly zbytečné investice. Region je například ideální pro kongresovou turistiku z toho důvodu, že na Luhačovicku se vyskytuje mnoho přednáškových sálů vhodných pro kongresy a konference. Cílem tohoto opatření by mělo být zkvalitnění podmínek a poskytovaných služeb v mikroregionu.

Aktivity v opatření 2: vyznačení cyklotras na stávajících komunikacích, vybudování cyklostezek. Taktéž by byla vhodná rekonstrukce vodní nádrže v Luhačovicích, kde je stále nejhorší kvalita vody ze všech přírodních koupališť ve Zlínském kraji. Kvalita její vody je tak hrozná, že odborníci v létě 2004 vyhlásily čtvrtý hygienický stupeň - voda nevhodná ke koupání. Dále by bylo vhodné rekonstruovat koupaliště na Luhačovicku, protože jiná dostupnost tohoto sportovního vyžití je pouze v rámci hotelů, Dále rekonstruovat WC, bazénovou „vanu“ a filtrační stanice v areálu koupaliště za Zámeckým parkem ve Slavičíně. V areálu koupaliště by dále vyšší návštěvnosti pomohlo další sportovní vyžití, jako je například plážový volejbal, ping pong či badminton. Rekonstrukcí by mělo také projít občerstvení, neboť je nedostačující. Tato investice by jistě pomohla rozvoji cestovního ruchu, domnívám se však, že tato investiční akce není v reálných možnostech obcí a dotace z evropských fondů je problematická, neboť by se těžko prokazovaly ekonomické přínosy a efektivita. Zde je však třeba dbát na aktivity obyvatel mikroregionu.

Opatření 3: Historické památky. Zvláštním opatřením by vždy měla být péče o kulturní dědictví a to jak ochrana a údržba památkově chráněných objektů, tak i neevidovaných objektů.

Aktivity v opatření 3: udržování místní tradice, přípravy nabídek kulturních, společenských a výchovných akcí pro mládež, podporovat rozvoj a využívání místních veřejných knihoven a koordinovat spolupráci sportovních organizací, klubů a školských zařízení. Pořádání sportovních a kulturních akcí které přilákají nové návštěvníky mikroregionu.

Aktivity v opatření 3: podporat rozvoje muzea ve Slavičíně. Na tuto oblast je z EU poskytnuta dotace 4.500000,- Kč . Jedná se o projekt „Muzeum archeologie, tradičních řemesel a letecké bitvy nad Moravskoslovenským pomezím v r. 1944“, kdy obec Slovenské republiky Uhrovec, rodiště Alexandra Dubčeka a město Slavičín se rozhodli spolupracovat v programu INTERREG III A v oblasti historie a letecké bitvy v roce 1944. Projekt spočívá v úzké spolupráci obou obcí a vzhledem k výši dotace, by bylo možné provést stavební a expoziční rekonstrukci muzea, které je umístěno v centru Slavičina na Horním náměstí. V případě rekonstrukce se nabízí řada dalších možností využití tohoto pozemku a to například na konání výstav, vernisáží či besed. Muzeum by mohlo dále přilákat více návštěvníků nejen z ČR, což by prospělo cestovnímu ruchu mikroregionu.

6.2.3 Prioritní osa č. 3: „Rozvoj lidských zdrojů“

Cíl: všechna strategická opatření přijatá ve strategii rozvoje lidských zdrojů musí směřovat především ke zkvalitnění občanského života.

Hlavním problémem mikroregionu je velmi vysoká nezaměstnanost, která patří k nejvyšším v celém Zlínském kraji. Základním pilířem snižování nezaměstnanosti však musí být vytváření příznivých podmínek pro podnikatele, vytváření krátkodobých pracovních poměrů ze strany obcí pro obtížně umístitelné uchazeče a vytvářet podmínky pro růst mobility pracovní síly – integrovaná dopravní obslužnost na území mikroregionu. Poskytování vzdělávacích, sociálních, zdravotních a volnočasových služeb, zaměřené na efektivní strukturální změny v obcích a regionech, je klíčovým prvkem v boji proti sociální exkluzi a při vytváření aktivní politiky zaměstnanosti.

Poskytování výše uvedených služeb je mnohdy limitováno nedostatečným materiálním a technickým zajištěním, v důsledku omezených finančních prostředků. Akce v rámci této priority budou proto usilovat jak o překonání řady nedostatků vyplývajících z absence těchto služeb (spolufinancování z úrovně ESF), tak i o řešení jejich nedostatečného materiálního a technického zajištění (spolufinancování z ERDF).

Kapacita těchto služeb v obcích a regionech je zpravidla ovlivňována odlehlostí, nedostatkem informací, přístupem k finanční podpoře, přístupem k místním vzdělávacím zařízením a službám apod. Je proto nejvýše žádoucí zajistit, aby obce a regiony měly potřebné nástroje pro překonání těchto bariér a nástroje pro posílení dalšího materiálního a technického rozvoje uvedených služeb. Investice k rozvoji těchto služeb budou muset být zaměřeny tak, aby přispívaly ke zvýšení hospodářského potenciálu, k rozvoji, ke strukturálním změnám a k vytváření nebo zachování trvale udržitelných pracovních příležitostí.

Současný sociální a ekonomický kontext rozvoje lidských zdrojů v obcích se vyznačuje zvýšeným znevýhodněním určitých skupin, které jsou ohroženy marginalizací a vyčleňováním z práce, vzdělávání a společnosti. Růst těchto skupin a akumulace jejich problémů v situaci, kdy dochází k relativně nepříznivému vývoji nezaměstnanosti, představuje vážný problém.

Sociální a kulturní rozvoj v regionech je spoluutvářen místními iniciativami a činností neziskových organizací a občanských sdružení. Rozvoj tohoto přirozeného prostředí občanské společnosti trpí četnými nedostatky. Neziskový sektor trpí nedostatkem finančních zdrojů a převládajícím zaměřením na krátkodobé projekty.

Problémem je rovněž snižování vnitřní soudržnosti komunit, které oslabuje schopnost jejich členů spolupracovat a řešit společné problémy. Nepříznivé vlivy jako je drogová závislost, gamblerství a další sociálně patologické jevy, šířící se mezi mládeží, je nutno eliminovat programovým vytvářením podmínek pro trávení volného času a iniciací aktivit, působících ve směru výchovných a sociálně preventivních funkcí. Specifické problémy etnických menšin, místních komunit a malých znevýhodněných skupin, které v některých případech mohou být vyřazeny ze sociálních a ekonomických vazeb v obcích, se stávají chronickými, neboť bez znalosti a partnerství místních iniciativ se je nedaří řešit běžnými nástroji v rámci státních politik. Z těchto důvodů je významné, aby se místní rozvoj lidských zdrojů intenzivně zaměřil na sociální integraci osob ohrožených sociální exkluzí.

Specifickým problémem současné situace je nedostatečná připravenost místních a regionálních orgánů na hladký průběh implementace programů finanční podpory ze strukturálních fondů. Proto je v rámci této priority věnována patřičná pozornost vzdělání všech příslušných skupin aktérů na místní a regionální úrovni, zapojených jak do přípravy a realizace programu, tak i do přípravy a následné realizace projektů.

Opatření 1: *Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v regionech.* Opatření je zaměřené na podporu investičních projektů (spolufinancovaných z ERDF) v oblasti:

- aktivní politiky zaměstnanosti,
- celoživotního učení,
- sociální integrace.

Tyto investice přispívají k rozvoji a ke strukturálním změnám v regionu a k vytváření nebo zachování trvale udržitelných pracovních míst. Z věcného hlediska se jedná o podporu v:

- nová výstavba nebo stavební obnova příslušných budov,
- nákup technologie, počítačů včetně software, počítačové sítě,
- nezbytná technická infrastruktura spojená s výstavbou či obnovou objektů (včetně nezbytných venkovních úprav).

Aktivity v opatření 1: Jedná se především o rozvoj kapacit v oblasti celoživotního učení, rozvoj kapacit v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti a rozvoj kapacit služeb, podporujících sociální integraci. Výhodou mikroregionu je, že se zde nachází střední školy, a proto lze řešit i rozvoj celoživotního vzdělávání a to například ve zdokonalení práce s počítačem či svářečském kurzu apod.

V oblasti kultury je nutné vytvářet podmínky pro růst mobility zájemců o kulturu taktéž zkvalitňováním dopravní obslužnosti na území mikroregionu. Nutností je taktéž import kulturních akcí do místních škol a jednotlivých obcí mikroregionu a podporovat rozvoj lidových tradic, lidové kultury a umění.

Zdravotní péče v mikroregionu se jeví jako dostačující, tak jako u předchozích částí je však nutné dbát na zkvalitnění dopravní obslužnosti, aby mohli občané dojíždět ke specializovaným lékařům.

Obce v mikroregionu by měly podporovat výstavbu bytů a rodinných domů i rekonstruovat stávající bytový fond tak, aby nedocházelo k odchodům občanů z mikroregionu.

Opatření 2: Podpora sociální integrace. Opatření směřuje k podpoře širokého spektra aktivit v oblasti sociální integrace na místní či regionální úrovni.

Aktivity v opatření 2: neinvestiční podpora by měla být investována především na poskytovatele služeb, realizující podpůrné projekty pro různé znevýhodněné skupiny obyvatelstva, na následné řešení i prevenci vzniku těchto skupin (např. etnické a národnostní menšiny - zejména Rómové, zdravotně postižení občané, mladiství, matky s dětmi, osoby bez kvalifikace, osoby před důchodem, občané po návratu z výkonu trestu, drogově závislí apod.). Dále pak rozvoj občanské společnosti, vytváření komunitních plánů, spolupráci neziskových organizací a organizací zřizovaných státem, kraji či obcemi a vytváření rovných příležitostí pro znevýhodněné skupiny obyvatelstva.

Podporu v rámci opatření lze poskytovat na realizaci různých neinvestičně zaměřených programů, kurzů, na poradenství a na služby občanům, včetně poskytování rehabilitačních pomůcek, učebních pomůcek, studijních materiálů, pořádání sociálně zaměřených akcí, na informační a propagační činnost apod.

Hlavně v oblasti nezaměstnanosti lze v současné době využít strukturálních fondů Evropské unie (operační program „Rozvoj lidských zdrojů“), které jsou zaměřeny především na zapojení ohrožených skupin do pracovní činnosti. Ke konci roku 2004 byla spuštěna řada programů pro tyto ohrožené skupiny tak, aby došlo k jejich začlenění do pracovního procesu. (např. program LABER POOL, který je zaměřen na podporu osob do 25 let věku po absolvování školy).

Opatření 3: Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů. Opatření je zaměřeno na vzdělávání všech skupin aktérů na místní a regionální úrovni, zapojených jak do přípravy a následné implementace programu, tak i do přípravy a následné realizace projektů, jako jsou zaměstnanci obcí, svazků obcí, krajů, různých regionálních sdružení, hospodářské a agrární komory, regionální rozvojové agentury, školy, nestátní neziskové organizace apod.

Aktivity v opatření 3: Součástí výkonu funkce aktérů na místní i regionální úrovni je potřebné neustálé vzdělávání a seznámení se s příslušnými předpisy EU či ČR pro

jednotlivé úseky spojené s přípravou a realizací programů a projektů (např. zadávání veřejných zakázek, ochrana životního prostředí, rovné příležitosti, financování a finanční kontrola, veřejné podpory podnikům, monitorování programů a projektů apod.). Součástí vzdělávacích programů by měly být rovněž zahrnuty nezbytné části spojené s posílením auditu a kontrolní funkce s ohledem na snížení institucionalizované korupce a jiného zneužití úřední moci.

Opatření 4: Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání. Cílem projektu je vytvořit regionální informační centrum, kde na jednom místě získá relevantní informace jak osoba vstupující na trh práce, tak subjekty, které budou schopny tyto osoby zaměstnat. Potřebnost a důvod existence tohoto projektu lze především spatřit v nepříznivém vývoji zaměstnanosti mikroregionu.

Aktivita v opatření 4:

- vytvoření elektronického informačního servisu na bázi Internetu o trhu práce v mikroregionu spočívá v nabídkách pracovních, rekvalifikačních a vzdělávacích aktivit, které bude zdarma přístupné široké veřejnosti a zaměstnavatelům. Datové centrum bude otevřené a bude možno aktualizovat data jak ze strany zájemců o zaměstnání, rekvalifikaci či vzdělání, tak i ze strany poskytovatelů těchto služeb. Zaměstnanci získají informace především o volných pracovních místech a jejich charakteristice, o různých vzdělávacích aktivitách, kurzech a rekvalifikacích. Zaměstnavatelům naopak dává informační servis, data o volné pracovní síle, možnostech nových forem vzdělávání či možnostech získání podpory ze strukturálních fondů EU v souvislosti s realizací aktivit spojených s rozvojem lidských zdrojů
- masivní zapojení informačních médií, která využívají samosprávy v regionu
- kontaktovat podnikatele regionu a sdělit jim možnost spolupráce na tomto projektu a přesně zmapovat potřebu pracovní síly s co nejpřesnější specifikací pracovního místa.

6.2.4 Prioritní osa č. 4 „Životní prostředí“

Cíl: prioritou mikroregionu v oblasti životního prostředí je zlepšení životního prostředí zvláště na úseku ochrany ovzduší, kvality povrchových vod, odpadového hospodářství,

zemědělství, stabilizace stávajícího venkovského osídlení na okrajích mikroregionu a snížení povodňových rizik.

Globálním cílem je ochrana a zlepšování stavu životního prostředí a rozvoj a zkvalitňování dopravní infrastruktury při respektování principů udržitelného rozvoje s důrazem na naplňování standardů Evropské unie.

Opatření 1: Zlepšení kvality ovzduší. Podpora zavádění technologií neznečišťující ovzduší a zavádění účinných výstupních odhlučňovacích zařízení k technologiím, zdrojům emisí, podpora zvyšování účinnosti stávajících zařízení jejich modernizací či rekonstrukcí. Rozvoj technických a organizačních opatření, omezující negativní působení emisí na obytné zóny v území. Napojení dostatečného počtu monitorovacích stanic do krajské a celostátní sítě.

Aktivity v opatření 1:

- podpora projektů zaměřených na snížení specifických emisí u rizikových zdrojů
- podpora rozvoje hromadné dopravy jako hlavního směru omezení zatížení ovzduší ve městech a v obcích na základě vyhodnocení zatížení silniční sítě
- podpora projektů využívání alternativních zdrojů energie
- rozvoj technických a organizačních opatření omezujících negativní působení emisí na obytné zóny
- napojení lokálních monitorovacích systémů na krajskou a celostátní síť
- podpora plynofikací obcí (kogenerační jednotky)

Opatření 2: Rozvoj chráněných částí přírody, dobudování soustavy chráněných území v regionu. Vybudování soustavy zvláště chráněných území. Podpora ochrany aktivní péče pro další zvláště chráněná území mimo jiné formou speciálních programů. Vypracování koncepce a vytvoření podmínek pro realizaci směn či výkupů pozemků, nacházejících se ve zvláště chráněných územích, významných krajinných prvcích a ÚSES. Podpora budování soustavy přírodních parků jako základny pro ochranu kulturní krajiny a zajištění péče o ně.

Aktivity v opatření 2:

- podpora programů a projektů na zvýšení biologické rozmanitosti

- podpora programů a projektů na ochranu a obnovu ohrožených druhů rostlin a živočichů
- mapování krajiny, inventarizace a registrace významných krajinných prvků
- podpora práce členů „ochránců přírody“

Opatření 3: Zlepšení odpadového hospodářství. Především je nutné zajistit osvětu mezi veřejností. Další alternativou, co se týče odpadového hospodářství, je vybudování kompostárny na strategicky vhodném místě z důvodu svozu odpadu z mikroregionu, popřípadě z celého kraje. Ta by se v budoucnu mohla stát i zdrojem zisku při prodeji vyrobeného kompostu.

Velkým problémem v mikroregionu jsou nekontrolované tzv. černé skládky a úklid vodních toků. Je nezbytně nutná jejich likvidace, protože hrozí riziko znečištění povrchových i podzemních vod.

Aktivita v opatření 3:

- podpora projektů třídění, sběru a recyklace TKO a omezování vzniku skládkování
- podpora projektů na snížení surovinové a energetické náročnosti a omezování vzniku odpadů
- zpracování registru starých ekologických zátěží se stanovením prioritně rizikových lokalit
- programy na podporu přednostního umísťování staveb do zastavěných částí území
- zpracování sanačních a rekultivačních projektů včetně analýzy rizik a studie proveditelnosti vzhledem k charakteru a záměru využití území
- realizace sanačních opatření ve vybraných lokalitách

Opatření 4: Podpora úspor energií a surovin, využívání obnovitelných a alternativních zdrojů, podpora minimalizace odpadů z výroby. Podpora rozvoje a zavádění energeticky a surovinově úsporné technologie. Preferovat ekologicky šetrné využití existujících zbytkových zdrojů surovin. Podpora řešení úspor tepelné energie u stavebních objektů. Podpora zavádění a uplatnění recyklačních a maloodpadových (bezodpadových) technologií. Podpora rozvoje a využívání obnovitelných a alternativních zdrojů energie.

Podpora zavádění technologií, zaměřených na energetickém využívání zemědělské a lesnické produkce.

Aktivita v opatření 4:

- využití produkční biomasy k energetickým účelům
- využití odpadní biomasy k energetickým účelům
- využití solární a geotermální energie
- zavedení bezodpadových nebo maloodpadových technologií
- zavedení technologií s nižší energetickou náročností
- přehodnocení rozsahu chráněných ložiskových území a zrušení dobývacích prostorů
- kogenerační jednotky

6.2.5 Prioritní osa č. 5 „Dopravní infrastruktura“

Cíl: Tato priorita je zaměřena na zlepšení dopravní a telekomunikační infrastruktury regionů soudržnosti a na regeneraci a revitalizaci vybraných obcí tak, aby byla zajištěna udržitelnost jejich rozvoje. V souladu s tímto zaměřením se od projektů očekává, že budou demonstrovat:

- zajištění ekonomických příležitostí pro všechny obyvatele
- zajištění přiměřené dlouhodobé návratnosti přijaté finanční strategie
- zajištění přístupu k příležitostem, poskytovaným dopravní a telekomunikační infrastrukturou (zejména Internetu), pro všechny obyvatele, včetně těch, kteří nemají možnost použít soukromé dopravní prostředky, resp. prostředky informační technologie
- zajištění veřejné dopravní obslužnosti pro všechny obyvatele

Tato priorita je koncipována jako důležitý nástroj pro zlepšování kvality života v regionu. Soustředěné úsilí bude věnováno zvýšení kvality a průchodnosti regionálních dopravních komunikací, zlepšení dopravní dostupnosti pracovních a vzdělávacích příležitostí, zdravotních a sociálních služeb, přístupnosti k informačním a komunikačním prostředkům

a regeneraci jader měst a území měst postižených útlumem hospodářských činností. Kvalita dopravní a telekomunikační infrastruktury je důležitým faktorem kvality života v regionech a hraje klíčovou úlohu pro volbu místa bydliště a pracoviště obyvatelstva. Pro obyvatele, kteří se narodili v dané lokalitě, jde o volbu, zdali i nadále v ní zůstat anebo ji opustit (migrovat) a pro potenciální migranty zvenčí o volbu, zdali se přemístit do dané lokality či nikoliv.

Modernizovaná dopravní infrastruktura je podmínkou pro zajištění konkurenceschopnosti české ekonomiky. Zlepšení dopravy by mělo odstranit překážky pro podnikání a osobní přepravu. Takové investice by měly snížit přepravní náklady, přetížení, dobu přepravy a zlepšit kapacitu sítí, hospodaření a kvalitu služeb včetně bezpečnosti. Kritickými jsou v tomto ohledu dosažitelnost místa pracoviště veřejnými nebo soukromými dopravními prostředky z místa bydliště a dostupnost a přístup ke školám, obchodům, sociálním, zdravotním a rekreačním zařízením.

Nezbytným předpokladem pro zamezení dalšího zhoršování stavu silnic, postupného zlepšení jejich stavu na úroveň srovnatelnou se zeměmi EU a k zabezpečení bezpečné a plynulé jízdy účastníků provozu, je podstatné zvýšení objemu investičních prostředků vydávaných na jejich modernizaci a rekonstrukci, jakož i zvýšení objemu neinvestičních prostředků vydávaných na údržbu a opravy silnic.

Rozvoj informační společnosti je velice významný pro ekonomický rozvoj všech regionů soudržnosti, především pak pro jejich odlehlé oblasti. Dostupnost všech forem telekomunikační infrastruktury může být základem pro překonání problémů způsobených odlehlostí pro podnikání, vzdělávání a sociální rozvoj. Proto podpora rozvoje informačních technologií v regionech musí stát na předním místě této priority, včetně využití Internetu.

Dopravní infrastruktura musí být prioritou každého mikroregionu, neboť dopravní dostupnost je největší bonitou při hledání investorů pro podnikání. Jednotlivé obce v mikroregionu Luhačovské Zálesí potřebují především provádět opravy místních komunikací, což lze v případě dotací realizovat především za pomoci Zlínského kraje.

Bez problémového, rychlého, bezpečného a ekologického dopravního spojení není možné očekávat zájem investorů o vstup do regionu, import technologií ani komparativní výhody při vstupu na exportní trh.

Opatření 1: Rozvoj dopravy telekomunikací v mikroregionu. Toto opatření integruje dva velké okruhy aktivit:

- podporu regionální silniční sítě (silnice II. a III. třídy, místní komunikace ve venkovských obcích)
- podporu rozvoje dopravní obslužnosti v obcích a regionech
- zlepšení vykrytí signálu u mobilních telefonů

Aktivity v opatření 1:

- zlepšení přístupu všech obcí mikroregionu s vazbou na nejvýznamnější sídla – město Zlín, ochrana obyvatel před negativními vlivy dopravy vybudováním průtahů, případně obchvatů
- zlepšení údržby a opravy silnic II. a III. třídy, zajišťujících plynulé napojení všech sídel v kraji na hlavní komunikační tahy
- zkvalitnění propojení jednotlivých měst a obcí regionů dopravní sítí, odpovídající současným a budoucím potřebám
- zkrácení jízdních dob a úspora paliva
- zvýšení mobility pracovních sil
- zvýšení bezpečnosti provozu a snížení nehodovosti

Opatření 2: Zřízení sezónní kyvadlové dopravy v Luhačovicích. Vzhledem k velké návštěvnosti lázeňského města Luhačovic a to převážně starších pacientů, kteří mají omezenou možnost pohybu, vzhledem ke svým potížím, lze navrhnout sezónní kyvadlovou dopravu po městě Luhačovice, kterou by zajisté rádi využili, protože městem Luhačovice jezdí většinou pouze dálkové spoje, které jsou o víkendech, svátcích a školních prázdninách omezené.

Aktivity v opatření 2:

- zjistit poptávku lázeňských hostů a využitelnost sezónní dopravy
- zajistit dopravu především od jednotlivých hotelů k přehradě a do centra Luhačovic
- zjistit návratnost této investice

6.2.6 Prioritní osa č. 6 „Rozvoj vesnic“

Cíl: Cílem této priority je zvýšení podílu sektoru na tvorbě HDP a zaměstnanosti v ČR, zachování životního prostředí, zajištění trvale udržitelného polyfunkčního rozvoje venkova na trvale udržitelném zemědělství, lesním a vodním hospodářství v integraci s kvalitním zpracováním zemědělských produktů. Prvořadým cílem je zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství formou další restrukturalizace a růstu produktivity práce. S tím souvisejí především investice do nových technologií zaváděných do zemědělství, do lidského kapitálu, stejně jako poskytování technických a poradenských služeb, pokud jde o testování/certifikaci jakosti; marketing a vývoz; podporu diversifikace, např. do potravinářského průmyslu. Je třeba odstranit faktory, které negativně působí na celý sektor zemědělství, jako jsou např. nízká produktivita práce, nízká kvalita zemědělských produktů, nedostatečný marketing a finančně nepříliš silný sektor potravinářského průmyslu.

Dalším cílem je zajištění podmínek nutných pro tvorbu alternativních pracovních příležitostí ve venkovských oblastech cestou zvyšování přitažlivosti oblastí pro podnikatelské investice a zlepšování příležitostí pro podnikatele v zemědělství a v oblastech blízkých zemědělství. Neméně důležitá je zejména stabilizace mladých a vzdělaných lidí v rámci venkovského prostoru a to ať již jako mladých farmářů, zaměstnanců zemědělských firem nebo pracovníků firem sídlících a působících na venkově. Dosažení cíle snížení nezaměstnanosti ve venkovských oblastech dále závisí na zlepšení veřejných služeb zaměstnanosti, na odstranění překážek mobility pracovní síly (např. prostřednictvím zlepšení dopravní infrastruktury a služeb) a na fungování trhu práce a bydlení.

Každá obec v mikroregionu má zpracován „Program obnovy vesnice“, na základě kterého realizuje dle možností obecního rozpočtu své priority. Jedná se o rekonstrukce místních komunikací, opravu hřbitova, kulturního domu, veřejného osvětlení apod.. Dotace lze na tyto akce řešit především žádostmi od Zlínského kraje.

Největším problémem obcí mikroregionu je nízký rozpočet, který zabraňuje velkým investicím na rozvoj mikroregionu. V případě získání dotace ze strukturálních fondů Evropské unie nebo od státních orgánů, musí dojít ke spolufinancování obce. To je však u těchto obcí velkým problémem, a proto se domnívám, že vzhledem k vysoké nezaměstnanosti a malé občanské vybavenosti především v kultuře, cestovním ruchu, a

podnikatelské infrastruktury, měl by s dofinancováním investičních akcí pomoci Zlínský kraj.

Opatření 1: *Podpora modernizace výrobní základny zemědělské prvovýroby a zpracování zemědělské a potravinářské produkce s majetkovým propojením se zemědělskou prvovýrobou.* Dosažení konkurenceschopnosti zemědělské prvovýroby v oblastech s nejlepšími přírodními předpoklady, zejména zvyšováním výkonnosti zemědělské výroby. Modernizace základny zpracovatelského průmyslu majetkově propojeného se zemědělskou prvovýrobou a obchodem. Podpora ekologických způsobů hospodaření a podpora produkce biopotravin dle evropských standardů. Zlepšení marketingu zemědělských výrobků. Rozvoj komoditních odbytových center ve vazbě na účelové struktury vznikající v rámci podnikatelské sféry (sdružení prvovýrobců). Podpora zemědělského výzkumu a přenosu vědeckotechnických poznatků do hospodaření zemědělských podniků. Rozvoj sítě školících a poradenských center pro zemědělství. Rozvoj poradenství, odborného školství a vzdělávání dospělých.

Aktivita v opatření 1:

- intenzifikace zemědělské prvovýroby v oblastech s nejlepšími přírodními předpoklady
- modernizace základny a technologický rozvoj zpracovatelského průmyslu majetkově propojeného se zemědělskou prvovýrobou
- podpora ekologických způsobů hospodaření a produkce biopotravin
- zlepšení marketingu zemědělských výrobků včetně rozvoje propagace
- rozvoj komoditních odbytových center ve vazbě na účelové struktury vznikající v rámci podnikatelské sféry (sdružení prvovýrobců)
- podpora zemědělského výzkumu a přenosu vědeckotechnických poznatků do hospodaření zemědělských podniků
- rozvoj sítě školících a poradenských institucí firem pro zemědělství

Všechny výše uvedené investiční akce, které by zvedly úroveň mikroregionu by měly být řešeny postupně dle jednotlivých prioritních os.

Priorita 1	Ekonomický rozvoj	2005 – 2008
	Rozvoj podnikatelské infrastruktury	
Priorita 2	Rozvoj služeb pro cestovní ruch	2005 – 2008
	Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch	2006 – 2008
Priorita 3	Rozvoj lidských zdrojů	průběžně od roku 2005
Priorita 4	Životní prostředí	průběžně od roku 2005
Priorita 5	Dopravní infrastruktura	průběžně od roku 2005
Priorita 6	Rozvoj vesnice	průběžně dle dotací kraje

6.3 Projekt pro rozvoj mikroregionu Luhačovské Zálesí

V rámci diplomové práce jsem byla také spoluřešitelkou Projektu pro rozvoj mikroregionu Luhačovské Zálesí a vzhledem k tomu jej uvádím jako část své diplomové práce.

6.3.1 Identifikace projektu

Název projektu:	Informační centrum pracovních a zaměstnavatelských příležitostí
Název projektu anglicky:	Information Centre of Working and Employing Opportunities
Číslo priority:	6.2.3
Název priority:	Lidské zdroje
Číslo opatření:	4
Název opatření:	Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání.
Oblast zásahu:	Politika trhu práce

Předpokládaný datum zahájení projektu: 01.07.2005

Předpokládaný datum ukončení projektu: 01.12.2006

6.3.2 Stručný obsah projektu

Obsahem projektu je vytvoření elektronického informačního centra na bázi Internetu o trhu práce v mikroregionu, nabídkách pracovních a rekvalifikačních a vzdělávacích aktivit, které bude zdarma přístupné široké veřejnosti a zaměstnavatelům. Datové rozhraní centra bude otevřené a bude možno jeho rozsah aktualizovat ze strany uchazečů o zaměstnání, zájemců o rekvalifikaci či vzdělání i ze strany poskytovatelů těchto služeb.

Zaměstnavatelé budou mít prostřednictvím datového rozhraní a zabezpečeného vstupu přístup k následujícím skupinám služeb:

- informace z trhu práce, informace o studijních programech škol, informace o době ukončení studia žáků, kteří vložili svá data do informačního centra, včetně zaměření studenta a praxe během studia
- databáze uchazečů o zaměstnání, včetně svých znalostí, specializace a zkušeností z předchozí praxe
- informace pro spolupráci se školami a vzdělávacími institucemi v mikroregionu
- nabídky rekvalifikačních kurzů

Uchazeči o zaměstnání a zaměstnanci budou mít prostřednictvím datového rozhraní možnost dostat přístup k následujícím skupinám služeb:

- nabídka pracovních příležitostí s jejich jasnou specifikací, charakteristika pracovního poměru
- nabídka rekvalifikačních aktivit
- nabídka vzdělávacích aktivit

6.3.3 Místo realizace

Projekt se bude vztahovat na obce mikroregionu Luhačovské Zálesí: Biskupice, Březůvky, Dobrkovice, Dolní Lhota, Doubravy, Horní Lhota, Hřivínův Újezd, Kaňovice, Kelníky, Ludkovice, Podhradí, Pozlovice, Petrůvka, Provodov, Sehradice, Slavičín, Slopné a Velký Ořechov.

Místo realizace: MÚ Luhačovice

6.3.4 Zdůvodnění potřeby projektu

Region vykazuje jak dlouhodobě nepříznivý vývoj nezaměstnanosti tak i nízkou informovanost zaměstnavatelů o existující pracovní síle, její struktuře a podmínkách

zaměstnávání. Bude možno podporovat prostředí spolupráce se vzdělávacími institucemi a školami tak, aby se existující pracovní síla a pracovní síla vstupující na trh práce byla schopna efektivně a rychle adaptovat na podmínky nových podnikatelských subjektů vstupujících do mikroregionu.

6.3.5 Cíl projektu

Hlavním cílem projektu je vytvořit mikroregionální informační databázi, kde na jedné straně získá relevantní informace jak osoba vstupující na trh práce, tak i osoba, která má zájem změnit své uplatnění na trhu práce i subjekty, které jsou schopny tyto osoby zaměstnat. Prostředkem k naplnění tohoto cíle je vytvoření standardizovaného datového a informačního centra přístupného z Internetu a umožňujícího vkládání a získávání kvalitních informací o trhu práce.

6.3.6 Cílové skupiny

- osoby dlouhodobě nezaměstnané a osoby ohrožené dlouhodobou nezaměstnaností
- uchazeči o zaměstnání
- zájemci o zaměstnání
- zaměstnanci ohrožení nezaměstnaností

6.3.7 Přínos projektu

Projekt je realizován z toho důvodu, aby byly vytvořeny snadnější podmínky pro vstup investorů, případně vznik nových podnikatelských subjektů v průmyslových zónách schopných vytvářet nová pracovní místa s pozitivním vlivem na zaměstnanost v mikroregionu. Dále musí být projekt doplněn o aktivity v oblasti lidských zdrojů, kdy musí umožnit podnikatelům snadný přístup k relevantním informacím o místním trhu práce, jeho struktuře a předpokládanému vývoji. Současně musí být schopnost zajistit, aby se i zaměstnanci a uchazeči o vstup na trh práce byli schopni vhodnou, rychlou a nenáročnou cestou dostat k těmto podstatným informacím. Vytváření vazeb mezi těmito

partnery pak vytváří podmínky pro snižování nezaměstnanosti v mikroregionu a jeho ekonomický růst.

6.3.8 Udržitelnost

Podpora projektu formou dotace z ESF bude směřována pouze do oblasti vzniku informačního centra. Po jeho vybudování, vytvoření technické platformy a zprovoznění, bude projekt samofinancovatelný z následujících zdrojů:

- realizace poradenských aktivit směřovaných zaměstnavatelům
- zprostředkování zaměstnání, úhrada bude požadována po zaměstnavatelích využívajících tuto službu
- realizace vzdělávacích aktivit, spoluúčast na jejich realizaci
- programy zaměstnavatelských projektů v oblasti řízení lidských zdrojů „šitých“ přímo na míru pro firmy

6.3.9 Rizika

- neschválení dotace
- nízký zájem o projekt ze strany zaměstnanců
- nízký zájem ze strany zaměstnavatelů
- nízký zájem o projekt ze strany poskytovatelů služeb (např. vzdělávání)

6.3.10 Popis realizace projektu

Definice požadavků na informační zdroj

Na základě předpokladu realizace jednotlivých činností vytvářejících vazbu mezi uchazečem o vstup na trh práce a zaměstnavatelem budou vytvořeny jednotlivé algoritmy, na jejichž základě budou obě strany elektronickou formou informovány.

Jestliže uchazeč projeví zájem o zaměstnání a zadá upřesňující data, bude mu poskytnuta vyčerpávající informace o jeho možnostech na trhu práce. Uchazeč bude mít možnost při komunikaci s informačním centrem zadávat vlastní omezující podmínky, mezi než patří vzdálenost pracoviště, možnost dojíždění apod.

Dále budou průběžně uchazeči zvolenou formou nabízeny vzdělávací aktivity, které budou zvyšovat jeho hodnotu na trhu práce.

Analýza problematiky a návrh na řešení

Po strukturalizaci problému bude navržena celková analýza řešení, která bude zpracována písemně tak, aby na jejím základě bylo možno zahájit realizační práce.

Realizace řešení problému

Na základě analýzy budou zahájeny práce na tvorbě datového a uživatelského rozhraní informačního centra.

Implementace informační centrály

Vlastní implementace bude provedena tak, aby uživatelské rozhraní informačního centra bylo dostupné obecně z Internetu.

Zkušební provoz

Po implementaci bude zahájen zkušební provoz, aby byla zajištěna její předpokládaná funkčnost a užitečnost.

Zahájení ostrého provozu informační centrály

Po zkušebním provozu a odstranění závad a zpracování připomínek bude zahájen ostrý provoz informační centrály. Další služby budou implementovány na základě potřeb ze strany uživatelů.

6.3.11 Složení realizačního týmu

Vedoucí týmu	Asociace regionálních partnerů	projektový manažer
Externí poradce	dodavatel	programátor datového a uživatelského rozhraní informačního centra

Město Luhačovice

6.4 Shrnutí projektové části

Všechny investiční akce jsou závislé na možnost získání dotace. K žádosti o dotaci je nutné mít připravenou projektovou dokumentaci alespoň k územnímu rozhodnutí (v případě stavebních investic) a vyřešeno vlastnictví pozemků.

V projektové části byl kladen důraz na varianty strategického chování, návrhy priorit mikroregionu a projekt rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí.

Varianty strategického chování charakterizují přístupy SO – využití silných stránek a příležitostí plynoucích z okolí, WO – snaha o eliminaci slabých stránek za pomoci příležitostí z okolí, ST – snaha o využití silných stránek k eliminaci hrozeb a přístup WT – snaha o eliminaci slabých stránek a o eliminaci hrozeb.

Návrhy priorit zahrnují 6 podstatných hlavních prioritních os. Prioritní osou číslo jedna je ekonomický rozvoj, prioritou číslo dvě pak lázeňství a cestovní ruch, dále prioritou číslo tři

rozvoj lidských zdrojů, priorita číslo čtyři životní prostředí, priorita číslo pět dopravní infrastruktura a v neposlední řadě priorita číslo šest rozvoj vesnic.

Projekt rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí představuje realizaci konkrétního projektu z daného mikroregionu.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo provedení atraktivity mikroregionu Luhačovské Zálesí a nastínění možností jeho rozvoje jako součásti Zlínského kraje, Moravy, ČR a v neposlední řadě EU.

V následujících řádcích je zhodnocena funkčnost studované krajiny s důrazem na hospodářskou složku. Konkurenceschopnost mikroregionu v zemědělské výrobě je s výjimkou chovu dobytka na maso a mléko nízká. Důvodem jsou nejen přírodní podmínky, ale i narušená tradice vlastnických vztahů. Soukromě hospodařících rolníků je minimum a není pravděpodobné, že by mohli tvořit významnější podíl na zemědělské produkci regionu. Lze dokonce předpokládat postupné snižování jejich počtu, neboť hlavní motivací jejich přetrvání je vztah k půdě, který je typický spíše pro starší generace. Vzhledem k tvrdé práci, rizikům počasí, výkyvům trhu a znemožnění mobility není tento obor podnikání příliš atraktivní pro mladší generaci.

Většímu rozvoji podnikání brání několik objektivních i subjektivních příčin. Základní příčinou je absolutní nedostatek základního kapitálu a maximálně omezená možnost jej získat. Velmi významným problémem je nízká kupní síla zdejšího obyvatelstva. Mezi další problémy lze přiřadit odlehlost vůči hlavním centrům, která prodražuje dopravu surovin, materiálů a výrobků, které nelze obstarat v místě.

Region je z hlediska služeb stále poddimenzován. V tomto sektoru existují stále volné příležitosti. To platí i o obou městech, jejichž městské funkce nejsou rozvinuty dostatečně. V horší situaci je Slavičín, v lepší situaci je logicky lázeňské město Luhačovice. Příležitosti pro podnikání ve službách a řemeslech jsou samozřejmě regionálně diferencované. Úlohu zde hraje počet obyvatel obce – tedy velikost lokálního trhu, dále poloha obce a především připravenost místního obyvatelstva na aktivity tohoto typu.

Podstatné pro budoucnost regionu je ovšem udržení funkcí středisek osídlení – měst a venkovských obcí střediskového charakteru. Nadějně se vyvíjí zejména Slavičín. Budoucnost Slavičína je spatřována ve stabilizaci a dalším rozvoji průmyslové zóny, která by však měla spočívat více na středních a drobných podnicích. Středisko mikroregionu, Luhačovice, se etablovalo do podoby největších moravských lázní. Veškerá prosperita města proto stojí a padá s počtem návštěvníků lázní. Z výše uvedeného plyne, že Slavičín je centrum průmyslu a Luhačovice jako centrum služeb jsou výrazně vyhraněny ve své funkci a na této bázi by obě města měla dále spolupracovat. Z venkovských střediskových obcí mají dále dobré předpoklady pro prosperitu Pozlovice, které využívají stejně jako Luhačovice funkce důležitého turistického zázemí pro místní přehradu.

Ze všech částí diplomové práce plyne, že bez přísunu kapitálu, který bude spojen s místními zdroji nelze s rozvojem regionu počítat v žádné z uvedených oblastí. Záleží tedy na aktivitách obcí, neziskových organizací a podnikatelských subjektů v příslušných oblastech zájmů o rozvoj mikroregionu. Proto lze aktivity uvedené v diplomové práci i chystané projekty vedoucí ke zlepšení zaměstnanosti, produktivity práce, rozvoji volnočasových aktivit, rozvoji dopravní obslužnosti a v neposlední řadě rozvoji občanské vybavenosti včetně infrastruktury a bytové politiky považovat za nezbytné podmínky budoucího života celé oblasti. Finančními prostředky se spoluúčastí EU, příslušných ministerstev a Zlínského kraje se může realizace rozvoje mikroregionu realizovat v blízkém časovém horizontu. Nejde však jen o vybudování a nákup zařízení a systému, ale i o jejich trvalý rozvoj a údržbu. Základním potenciálem celého rozvoje jsou občané, jejich aktivita a motivace po získávání prostředků na rozvoj regionů a jejich efektivní využití podle přiznaných dotací v jednotlivých programech.

Závěrem si dovoluji prohlásit, že vznik mikroregionu Luhačovské Zálesí ve stávající podobě byl jak pro Luhačovice, tak pro Slavičín nejlepším z možných řešení. Luhačovice se staly administrativním centrem a tím se nesporně zvýšila jejich atraktivita. Slavičín se etabloval jako rovnocenné druhé centrum mikroregionu. Tyto zhruba stejně velká města mohou těžit ze svého odlišného funkčního významu. Nemělo by tak docházet k přirozené, avšak rušivé vzájemné konkurenci.

Domnívám se, že cíl diplomové práce byl splněn a charakteristika rozvoje mikroregionu Luhačovské Zálesí jako svazku měst a obcí může být přínosem právě pro realizaci některých systémových změn v oblastech mikroregionu a jeho okolí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické publikace

1. BLAŽEK, J., UHLÍŘ, D., *Teorie regionálního rozvoje*. 1. vyd., Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5
2. BUREŠ, I. *Finanční řízení marketingových projektů*. 1. vyd., Praha 3 : Management Press, 1994. ISBN 80-85603-59-4
3. BUREŠ, I. *Poziční strategie v marketingu : Jak profitovat z tržních nik*. 1.vyd., Praha 3: Management Press, 1998. ISBN 80-859433-65-4
4. GLOGAR, A. *Jak děláme marketing*. 1. vyd., Liberec : Institut průmyslového inženýrství, 1999, ISBN 80-902235-4-0
5. HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. 1. vyd., Praha 7 : Grada, 2001. ISBN 80-7169-996-9
6. KOTLER, P. *Marketing management*. 10.rozš. vyd., Praha 7 : Grada, 2003. ISBN 80-247-0016-6
7. SYNEK, M. a kol. *Manažerská ekonomika*. 1. vyd., Praha 1 : Grada, 1996. ISBN 80-7169-211-5
8. VEBER, J. a kol. *Management : Základy, prosperita, globalizace*. 1.vyd., Praha : Management Press, 2002. ISBN 80-7261-029-5
9. WOKOUN, R.. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 3 vyd., Praha: SERIFA, s.r.o., 2001. ISBN 80-86412-08-3
10. WOKOUN, R., KADEŘÁBKOVÁ, J., MATES, p., POSTRÁNECKÝ, J. *Úvod do regionálních a správních věd*. 1 vyd., Praha: CODEX Bohemia, 1996. ISBN 80-85963-18-3

Internetové zdroje

11. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z www.mestoslavicin.cz
12. Vystoupil, J. *Prognózy a modely v regionálním rozvoji* [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z www.regionalka.wz.cz
13. *Regiony a regionalizace. Hlavní typy regionů. Základní regionotvorné procesy nodálních regionů.* [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z www.volny.cz/krejska/2.htm
14. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z http://gis.vsb.cz/pad/Kap_5/kap__5_6.htm
15. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z <http://www.luhacovske-zalesi.cz/index.php?ID=308>
16. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z <http://www.luhacovske-zalesi.cz/index.php?ID=311>
17. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z <http://www.luhacovske-zalesi.cz/index.php?ID=110>
18. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z <http://www.mestoslavicin.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=72868&lng=&menu>
19. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z <http://zl.uradprace.cz/>
20. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z <http://gisarch.studio.luhacovice.cz>
21. [online] [citace 2005-02-05]. Dostupné z http://zlin.risy.cz/CZpg_8851_cz.html

Ostatní zdroje

22. Studie rozvoje Slavičína a Luhačovicka po vzniku nového pověřeného úřadu Luhačovice
23. Materiály z městské rady a zastupitelstva ve Slavičíně
24. Veřejná správa
25. Zákon č. 84/1958 o územním plánování

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČSÚ	Český statistický úřad
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ESF	Evropský strukturální fond
OHK	Obchodní hospodářská komora
OKEČ	Odvětví klasifikace ekonomických činností
RVMZ	Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství
TKO	Tříděný komunální odpad

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Mapa Luhačovského Zálesí	34
Obr. 2. Výřez mapy Zlínského kraje – příroda	36
Obr. 3. Hustota zalidnění Zlínského kraje k 1.1.2003	40
Obr. 4. Nezaměstnanost Zlínského kraje k 1.1.2003	51
Obr. 5. Výřez mapy Zlínského kraje – doprava.....	56
Obr. 6. Výřez mapy Zlínského kraje – turistika	61

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Hlavní vývojové etapy regionálního rozvoje a regionální politiky	17
Tab. 2. Některé dichotomie v teoriích regionálního rozvoje.....	31
Tab. 3. Počet obyvatel v obcích mikroregionu Luhačovské Zálesí	39
Tab. 4. Vybavení bytových domácností automobily 2001	41
Tab. 5. Vybavení bytových domácností telefony 2001.....	42
Tab. 6. Vybavení bytových domácností osobními počítači	43
Tab. 7. Členění registrovaných subjektů dle právní formy – stav září 2003.....	46
Tab. 8. Počet zastoupení odvětvové klasifikace registrovaných ekonomických subjektů v roce 2003	47
Tab. 9. Míra nezaměstnanosti mikroregionu Luhačovské Zálesí v průběhu roku 2003	49
Tab. 10. Míra nezaměstnanosti mikroregionu Luhačovské Zálesí v průběhu roku 2004	50
Tab. 11. Vzdělání obyvatelstva staršího 15 let, podle sčítání lidu, domů a bytů 2001	53
Tab. 12. Zdravotní specializace v mikroregionu Luhačovské Zálesí.....	54
Tab. 13. Cyklotrasy	60

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Legenda k obrázkům analýzy diplomové práce.
- P II Lidnatost Zlínského kraje v letech 1961 – 2001.

PŘÍLOHA I : Legenda k obrázkům analýzy diplomové práce.

CBC regiony	• zastavěná plocha (sídlá)
CZ-D popisy CBC regionů	■ železnice a zastávky
CBC regiony	železnice
Weby měst	dálnice, rychlostní silnice
odkaz na internetové stránky města	silnice I. třídy
Sídla RRA	silnice II. třídy
popisy sídla RRA	vodní toky a plochy
• sídla RRA	vrstevnice (po 50 m)
Euroregiony	zastavěná plocha (sídlá)
Nisa popisy euroregionů	lesy
Beskydy	průmysl
Bílé Karpaty	letiště
Egrensis	model terénu
Glacensis	barevný reliéf
Krušnohoří	hranice NUTS II.
Labe	hranice ČR
Nisa	hranice kraje
Pomoraví	obce s rozšíř. působností
Praděd	hranice okresu
Silesia	hranice obce
Silva Nortica	hranice obce
Šumava	hranice obce
Těšínské Slezsko	hranice obce
Turistické regiony	hranice obce
oficiální infocentra	hranice obce
ostatní infocentra	hranice obce
turistické regiony	hranice obce
turistické oblasti	hranice obce
CBC PHARE - regionální projekty	hranice obce
úprava	hranice obce
technická infrastruktura	hranice obce
Životní prostředí	hranice obce
zemědělství	hranice obce
ekonomický rozvoj	hranice obce
zrealizováno	hranice obce
v přípravě	hranice obce
v realizaci	hranice obce
Vnitřní administrativní členění sousedních států	hranice obce
(podrobnost odpovídá členění obcí v ČR)	hranice obce
Zdroj: EuroGeographics	hranice obce
Německo	hranice obce
Polsko	hranice obce
Rakousko	hranice obce
Slovensko	hranice obce
Chráněná území přírody	hranice obce
Blatná popisy VCHÚ	hranice obce
Hora popisy MCHÚ	hranice obce
CHKO	hranice obce
národní park	hranice obce
NPP - národní přírodní park	hranice obce
NPR - národní přírodní rezervace	hranice obce
PP - přírodní park	hranice obce
PR - přírodní rezervace	hranice obce